

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Anna Nguyen

Redovisning för en hållbar utveckling

Företagsekonomi
2014

ABSTRAKT

Författare	Anna Nguyen
Lärdomsprovets titel	Redovisning för en hållbar utveckling
År	2014
Språk	Svenska
Sidantal	57 + 3 bilagor
Handledare	Niklas Kallenberg

Detta lärdomsprov behandlar hållbarhetsredovisning och syftet är att klargöra vad en sådan rapport går ut på och vilka faktorer som driver företag till att redovisa dessa frivilliga aspekter. GRI:s riktlinjer har använts i arbetets empiriska del för att kunna uppfylla arbetets syfte med hur en gemensam standard kan främja hållbarhetsredovisningen.

Resultatet: börsnotering och lönsamhet har en bestämmande faktor för valet att hållbarhetsredovisa och finländska bolag är i utvecklingsfasen för detta fenomen. Ämnet valdes på grund av begreppets aktualitet och för att utreda varför företag vill ge ut denna tidskrävande och kostsamma rapport. Det var även i stort intresse att forska om en allmänt dold beståndsdel inom företagsekonomi eftersom ämnet verkar vara väldigt utforskat.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Economics

ABSTRACT

Author	Anna Nguyen
Title	Reporting for a sustainable development
Year	2014
Language	Swedish
Pages	57 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Niklas Kallenberg

This thesis deals with sustainability reporting and the purpose is to clarify what such a report is about and what factors are making companies report these voluntary aspects. GRI guidelines have been used in the empirical part of the thesis in order to meet one of the aims of the research, which is to see how a common standard can promote sustainability reporting.

The results indicate that stock exchange listing and profitability have a determining factor in the companies' decisions to have a sustainability report and Finnish companies are in the development phase of this phenomenon. The topic was chosen because of the concept's relevance and to investigate why companies want to give out this time-consuming and costly report. There was also a great interest in researching about a generally hidden element in business economics since the topic seems to be quite unexplored.

Keywords Sustainability reporting, GRI, factor, business economics

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING.....	9
1.1	Problemområde	10
1.2	Syfte	11
1.3	Metod och avgränsning.....	11
2	HÅLLBARHETSREDOVISNING	12
2.1	En hållbar utveckling – tre dimensioner	12
2.1.1	Historisk bakgrund.....	15
2.1.2	Lönsamhet.....	16
2.1.3	Corporate Social Responsibility.....	17
2.1.4	Redovisning av verksamhetens ansvarstagande.....	20
2.2	Riktlinjer	22
2.2.1	Global Reporting Initiative	22
2.2.2	Den finländska lagstiftningen	25
2.2.2	Miljöledningssystem	27
2.3	Motiv och drivkrafter för hållbarhetsredovisning.....	29
2.3.1	Politiskateorin	30
2.3.2	Legitimitetsteorin	30
2.3.3	Intressentteorin.....	32
2.3.4	Industri och storlek.....	34
2.3.5	Globalisering och börsnotering.....	35
2.4	Sammanfattning	36
3	EMPIRISKA DELEN	37
3.1	Forskningsmetod.....	37

3.2	Datainsamling och urval	38
4	RESULTAT	40
4.1	Kvalitetsfördelning av GRI-redovisningarna.....	42
4.2	Miljömässiga resultatindikatorer.....	47
4.3	Sociala resultatindikatorer.....	48
5	SLUTDISKUSSION	52
5.2	Förslag till fortsatt forskning.....	53
	KÄLLFÖRTECKNING	54
	BILAGOR	

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER OCH TABELLER

FIGURER

- Figur 1:** Element som gynnar företagens konkurrensfördel genom CSR. s.16
- Figur 2:** Det procentuella resultatet av antalet ansvarsredovisningar uppdelad inom forskningens branscher verksamma i Finland. s.17
- Figur 3:** Det procentuella medeltalet av ansvarsredovisningar uppdelad efter Amerika, Europa, Asien och Mellanöstern & Afrika. s.18
- Figur 4:** Stegen mot EMAS från ISO 14001. s.26
- Figur 5:** Lépineux, F (2005): Stakeholder Theory, society and social cohesion, Vol.5 No.2. s.31
- Figur 6:** Översikt över branscherna som medverkade i undersökningen bland de 50 företag valda från Largest Companies (2012). s.37
- Figur 7:** Översikt över hållbarhetsredovisningen för sampelföretagen samt dess befintlighet. s.38
- Figur 8:** Översikt över branschheterna med starkast redovisning, 82% börsnoterade. s.41
- Figur 9:** Översikt över branschheterna med delvis redovisning, 67% börsnoterade. s.42
- Figur 10:** Tillämpningsnivåerna på forskningens sampelföretag. s.44
- Figur 11:** Översikt över hur GRI:s miljöindikatorer har använts. s.45
- Figur 12:** Översikt över de använda indikatorerna för anställningsförhållanden och arbetsvillkor. s.46
- Figur 13:** Översikt över de använda indikatorerna för mänskliga rättigheter. s.47
- Figur 14:** Översikt över de använda indikatorerna för samhällsfrågor. s.48

Figur 15: Översikt över de använda indikatorerna för produktansvar. s.48

TABELLER

Tabell 1:	Medelvärde för de som utnyttjar GRI-riktlinjer, 74% börsnoterade.	s.39
Tabell 2:	Medelvärde för de som inte utnyttjar GRI-riktlinjer, 42% börsnoterade.	s.39
Tabell 3:	Medelvärde för icke rapporterade, 0 börsnoterade.	s.40
Tabell 4:	Medelvärde för grupp 1.	s.42
Tabell 5:	Medelvärde för grupp 2.	s.43

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

BILAGA 1: GRI:s indikatorer

BILAGA 2: Exempel på redovisning enligt indikator

BILAGA 3: Rangordning av företagen efter kvalitetsundersökningen

FÖRKORTNINGAR

GRI   Global Reporting Initiative

CSR   Corporate Social Responsibility

EMAS   Eco Management and Audit Scheme

1 INLEDNING

En hållbar utveckling innebär att kunna tillgodose dagens behov och på samma gång ta hänsyn till framtidens behov. En hållbar utveckling består av tre lika stora element: *miljömässig hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet*. (UN documents) Alla tre delar är lika viktiga och är sammanlänkade för att samhället ska kunna utvecklas och samtidigt vara hållbart. Den sociala och ekonomiska delen innefattar bland annat barnarbete, relationer inom organisationen samt utåt, löneskillnader och fallskärmar. (Westermarck 1999)

Eftersom organisationer har en stor påverkan på miljön och samhället, är deras roll väldigt viktigt i målet för en bättre framtid. Utmaningar för företagen är, att försöka tänka på ett nytt sätt och se hur deras val av tjänster och produkter påverkar samhället, miljön och ekonomin. (GRI, 2000-2006) Nya produkter och tekniker utvecklas konstant, en stor del av det är råmaterial eller energikrävande material vilket innebär en stor mängd förorenande. Inverkan på miljön som företagen har nuförtiden är större än någonsin i människans historia (UN documents).

En hållbarhetsredovisning är en frivillig redovisning där företagen får framföra hur positivt eller negativt de påverkar planeten, människorna samt ekonomin. Denna redovisning kan finnas i själva årsberättelsen eller som en separat rapport och den kan även kallas för ansvarsredovisning, miljöredovisning eller samhällsredovisning beroende på vilket element företagen har större fokus på, men i allmänhet är den känd som en hållbarhetsredovisning.

Eftersom redovisningen är frivillig, finns det inga speciella krav på vad som måste presenteras. Enligt *Global Reporting Initiative*, (GRI) har mängden av hållbarhetsredovisningar ökat, trots kostnaderna för dessa rapporter. Detta innebär att företagen som ger ut dessa rapporter måste uppleva en stor nytta av dem, det kan också innebära att dessa företag har en stor effekt på den hållbara utvecklingen och vill skydda sin identitet genom att tydliggöra sina handlingar. GRI fungerar som en stödorganisation med riktlinjer till företagen som vill hållbarhetsredovisa och har världens mest använda riktlinjer.

CSR handlar om företags egna initiativ till samhällsansvar och kopplas ihop till företagets engagemang för en hållbar utveckling. (Grankvist, 2009) I ett samhälle som blir alltmer beroende av en ekonomisk tillväxt, kan företag antingen ses som hjältar eller skurkar beroende på hur ansvarigt de bedriver sin verksamhet. Det har blivit allt vanligare att både större och mindre företag redovisar hur de påverkar samhället (GRI Statistics 2011), nuförtiden är frågan hur väl de redovisar dessa aspekter. De som inte redovisar det kan bli ifrågasatta av samhället ifall de har något att dölja, likaså om de endast tar upp positiv information. På grund av den frivilliga faktorn kan redovisningarnas kvalitet vara svåra att bedöma och jämföra med varandra

1.1 Problemområde

Om företagets huvudansvar är att generera vinst, vad kan de då ha för nytta av en frivillig hållbarhetsredovisning? Genom att studera de teorier om hållbarhetsredovisningens förekomst, kan förståelsen om varför företagen hållbarhetsredovisar förbättras även om företagets egna bakomliggande motiv inte kan genomskådas. Med en konstant övervakning från media blir företagets misstag direkt kända till samhället, kritik om dåliga arbetsförhållanden eller miljöförstörelser kan vara väldigt skadligt för ett företags rykte vilket kan leda till sämre försäljning eller mindre samarbete med leverantörer. (Grankvist, 2009)

Om man tar i beaktande hur relativt nytt hållbarhetsredovisning är, har olika företag med säkerhet egen syn på begreppet. Vad består en hållbarhetsredovisning av i sin helhet? För att besvara denna frågeställning, är det viktigt att veta vad som bestämmer begreppet för en hållbar utveckling och hur den har blivit känd i dagens läge. Hållbarhet är fortfarande ett osäkert begrepp vilket kan leda till frågeställningar om vad det är som verkligen behöver förbättras, utvecklas eller bevaras. (Atkinson, Dietz & Neumayer, 2007)

Utan ett ramverk som företagen kan följa kan det vara svårt att jämföra rapporterna och tillförlitligheten försämras. Med *Global Reporting Initiative:s* riktlinjer kan det fastställas hur väl företagen hållbarhetsredovisar samt hur stor nytta en gemensam standard kan ha.

1.2 Syfte

Syftet med lärdomsprovet är att få en allmän bild av begreppet hållbarhetsredovisning och utifrån GRI:s riktlinjer fastställa hur och i vilken utsträckning redovisningen går till inom de frivilliga aspekterna för miljö och samhälle för finska bolag.

1.3 Metod och avgränsning

För att uppnå syftet fastställs i det teoretiska avsnittet möjliga bestämmande faktorer för hållbarhetsredovisningen genom olika teorier. Den empiriska delen uppfylls genom en innehållsanalysering på 50 valda hållbarhetsredovisningar från finska bolag. Dessa bolag finns med bland de 100 största bolagen i Finland och handplockas för att få en tillräckligt mängd med GRI-användare och utifrån GRI:s riktlinjer kommer kvaliteten på dessa att recenserar. Bolag som inte använder sig av dessa riktlinjer kommer även att tas med i undersökningen. Datainsamlingen sker från primärkällor, i det här fallet företagens hållbarhetsredovisningar, Företagen som har valts ut för arbetets syfte ska sedan delas upp i branschenheter för att kunna urskilja ytterligare bestämda faktorer. Branscherna som deltog blev IT, energi, metall, handel, flygbolag, spel, logistik, bygg, spel, finans, skog och papper. Slutresultaten som fås fram är färgade av egna tolkningar från forskningen.

2 HÅLLBARHETSREDOVISNING

Detta kapitel inleds med att definiera begreppet hållbar utveckling och hur det har blivit aktuellt i dagens samhälle. Kapitlet fortsätter med att berätta om lönsamheten med att hållbarhetsredovisa samt vad det innebär och går sedan vidare till riktlinjer, lagstiftning och miljöledningssystem. Fokuset ligger på GRI:s riktlinjer eftersom arbetets syfte kommer att uppnås från dessa riktlinjer. Längre fram i kapitlet presenteras teorierna som fungerar som en bestämmande faktor för motiven att hållbarhetsredovisa. Teorierna som tas upp är politiskateorin, legitimitetsteorin samt intressentteorin. Slutligen redogörs för möjliga variabler som kan ha en avgörande inverkan på forskningens problemfrågor och kapitlet avslutas med en kort konklusion av arbetets teoridel.

2.1 En hållbar utveckling – tre dimensioner

”If people destroy vegetation in order to get land, food, fodder, fuel, or timber, the soil is no longer protected. Rain creates surface runoff, and the soil erodes. When the soil is gone, no water is retained and the land can no longer produce enough food, fodder, fuel, or timber, so people need to turn to new land and start the process all over again” (Odd Grann 1985 enligt UN Documents)

Det finns en otalig mängd av förslag för begreppet ”hållbar utveckling”, men det är svårt att hitta ett som kan tillfredsställa miljöforskare, ekonomer, filosofer, sociologer och politiker samtidigt. Vad de flesta kan enas om är dock att en hållbar utveckling är något väldigt önskvärt. (Atkinson et al, 2007) För att kunna forma sin egen bild om en hållbar utveckling bör man se på de allmänna grundläggande faktorerna som bildar hela begreppet.

På 1800-talet nådde vår befolkning på planeten en miljard människor, på endast 200 år har denna siffra fått en drastisk ökning och år 2011 uppgick jordens befolkning till sju miljarder människor. Med en befolkning som växer med ca 75 miljoner människor varje år växer nya hot hela tiden, men även mer potential. De senaste två decennierna har den ekonomiska tillväxten hjälpt mer än 660 miljoner människor ur fattigdom och även inkomstnivån har höjts, men detta har även sin effekt på miljön och det fattiga samhället. Frågan för utvecklingsverksamheter

nuförtiden är inte om de ska bli delaktiga av en hållbar utveckling, snarare hur de kan bli delaktiga av det. (UNFPA; World bank)

Tidigare har omsorgen för miljön betraktats som en slags belastning för ekonomin. Den synen har nu blivit ersatt till en förutsättning för överlevnad och ses som ett faktum för en stadig tillväxt. Företag som inte väljer att ta hänsyn till sitt sociala och miljömässiga ansvar kommer på lång sikt att riskera sin lönsamhet. Verksamheten som företagen väljer att bedriva påverkar dagens och morgondagens samhälle mer än politiska beslut gör, därför kan företagets roll i samhället inte ignoreras längre utan utsätts nu för öppen granskning. (Westermark, 1999)

Ekonomiskt ansvarstagande innebär för företagen att de ska kunna driva sin verksamhet på bästa sätt så att deras vinst ökar och därmed kan ge sina aktieägare avkastning på deras investerade kapital. Det handlar även om *produktansvar och affärsetik*, exempelvis hur väl de följer upp sina underleverantörer om de egentligen följer företagets krav och agerar i linje med dessa. Produkter bör granskas så att de inte ger en negativ effekt på sina anställda eller sina eventuella kunder. Allting inom företaget som kan äventyra dess finansiella ställning kan vara lönsamt att granska och utreda i tid eftersom det hör till företagets ekonomiska ansvar. (Grankvist, 2009)

Syftet med att jobba för en hållbar utveckling är att kunna lämna en bättre framtid för vår följande generation och ge dem lika många möjligheter som det finns i dagens läge. Genom att betrakta en hållbar utveckling från en ekonomisk synvinkeln innebär det att på samma vis kunna lämna ett lika starkt kapitalvärde för framtida generation som det finns i dagsläget. (Atkinson et al, 2007)

Miljömässigt ansvarstagande handlar om att företag ska prioritera sådana resurser som är hållbara i längden och som inte skadar naturen, miljön och klimatet. För att ett samhälle ska fungera är det omöjligt att miljön inte tar skada, men genom att ha ett miljövänligt alternativ kan man främja företagets ansvarstagande. På detta vis kan företag ses som en god samhällsmedborgare om de tar hänsyn till miljön som samhället behöver för deras hälsa och välfärd.

De människor som påverkas av företagets miljöval är deras anställda, leverantörer konsumenter och konkurrenter. Tillsammans bildar de ett samhälle och det är här den sista tyngdpunkten blir sammanlänkad med det ekonomiska och miljömässiga ansvarstagandet, nämligen det sociala ansvarstagandet. Därför bör företag ta ansvar över alla tre perspektiv lika mycket eftersom de inte fungerar utan varandra. Det handlar helt enkelt om en balans, och då företagen har hittat den balansen betyder det inte att resultatet måste följas med en kompromiss, utan alla inblandade parter blir del av en hållbar och effektiv utveckling (Grankvist, 2009).

Sammanfattningen av dessa tre element är relaterat till den kända frasen "the triple bottom line" som omfattar *People, Profit & Planet* (människor, vinst och planet). *John Elkington*, grundaren av ett brittiskt konsultföretag vid namnet Sustainability, var den som lanserade begreppet "the triple bottom line" och hans mål var att få företagen att sätta upp dessa tre grundriktlinjer att följa samt att införa en hållbarhetsredovisning i årsbokslutet. Syftet med det här var att kunna mäta företagens finansiella, sociala och miljömässiga konsekvenser så att analytiker ska kunna värdera bolagets resultat korrekt med all info om företaget i hand (Hindle 2009).

CSR, (Corporate Social Responsibility) innebär att företagen frivilligt tar sig an de miljömässiga och sociala effekter som de har på sin omgivning. (Grankvist, 2009) Detta har blivit en stark konkurrenskraft och i dagsläget gäller det att tänka utanför ramarna inom företagande, det handlar inte längre bara om att ha bra tjänster och produkter att erbjuda. En konkurrent kan ha lika stark kvalitet av samma slag att erbjuda, så varför skulle konsumenterna välja företaget som har valt bort ett ansvarstagande? Att arbeta inom en hållbar ram kan innebära högre kostnader och kräva mycket insats, men företag skapas inte för en viss tidsperiod utan de som väl har bestämt sig för att grunda ett företag gör det för att de tror på sin affärsplan och att den håller i längden. Därför bör de även investera i sig själva på ett vis som ska hålla i längden fastän det kan krävas mera prestationer av dem (Löhman & Steinholtz, 2003).

2.1.1 Historisk bakgrund

Orsaken till att alla företag inte arbetar inom hållbara omständigheter kan vara, att de inte har klart för sig hur väl de kan främja sin lönsamhet och samtidigt vara aktivt samhällsansvariga. Att vara samhällsansvarig är ingen trend, som företag tar i bruk för att vara populär en tid och sen glömmas bort, utan det ses mer som en återgång till en tid innan det kapitalistiska ekonomisystemet togs fart. (Grankvist, 2009)

År 1987 skrev Världskommissionen för miljö och utveckling en rapport vid namnet *Vår gemensamma framtid*, detta var på uppdrag av de Förenta nationerna. Den viktiga rapporten som presenterades av *Gro Harlem Brundtland*, den f.d. norska statsministern som även ledde kommissionen, blev känd som *Brundtlandsrapporten*. Med den här rapporten blev begreppet ”Hållbar utveckling” genast global. Brundtlandsrapporten redogjorde hur den ekonomiska tillväxten fortsätter att förstöra miljön. Det blev allmänt accepterat att företag måste ändra sitt beteende och sträva efter en mer ansvarig princip. Företag kan inte fortsätta låta sin kortsiktiga egennytta påverka framtida generations livskvalitet. Det var efter det att Brundtlandsrapporten släpptes som hållbarhetsredovisningens historia fick sin början inom affärsvärlden, i början av 90-talet (Grankvist, 2009).

En annan uppmärksam händelse för den hållbara utvecklingen som fick en väldigt stor publicitet inom media, var en FN-konferens år 1992 i Rio de Janeiro, händelsen är även känd som *United Nations Conference on Environment and Development (UNCED)*, *The Earth Summit*, *ECO-92* eller *Rio-konferensen*. Sammanlagt deltog 172 länder med höga regeringsföreträdare samt mångtaliga organisationer. Rio-konferensen syfte var att fastställa riktlinjer och tydliggöra den hållbara utvecklingen. (Grankvist, 2009)

Eftersom hållbarhetsredovisning har blivit en så pass koncentrerad del inom den globala affärsvärlden har även EU gett ut dokument och förslag om tillvägagångssätt mot en hållbar utveckling. Under de senaste årtiondena har principen att företag måste agera samhällsansvarigt ökat och i dagens samhälle är det nästan oundvikligt för företag att stöta på det.

2.1.2 Lönsamhet

Endast ett enstaka misstag från ett företag som leder till en negativ påverkan på miljön, konsumenter eller andra samarbetspartners, kan skada företagets trovärdighet. För att få en långsiktig lönsamhet är ett bra miljöarbete en förutsättning, genom att fokusera på miljön tar man även hänsyn till samhället. Beslut som företag gör kan ses som ett ondskefullt beteende av samhället ifall konsekvenserna faller på dem, trots detta finns det knappast företag som avsiktligt har en illvillig strategi som vision utan det kan bero på okunskap om vilka effekter de egentligen har. Även om företag inte är ansvariga för alla världsproblem, eller kan lösa alla dessa problem, kan de bidra till en lösning hellre än att hjälpa till att föröda samhället, miljön och ekonomin och skapa ytterligare problem (Westermarck, 1999).

Eftersom egennytta är den största drivkraften inom affärslivet, kan marknaden lätt urarta. Adam Smith, även känd som den moderna ekonomins fader, hade som mål att få människor att handla med moral. I hans kända verk "The theory of moral sentiments (1759)" och "The wealth of nations (1776)" tolkar han orsaker till människans intresse för egennytta samt hur organisationer / nationer kan samarbeta för varandras fördelar, exempelvis genom utbyteshandel. Människor och företag styrs av sin moral, medvetet eller ej, och även om företag anser sig ha en slags policy kan det i vissa fall ses mer som en målsättning än deras faktiska beteenden. (Westermarck, 1999)

Hösten 1970 skrev nationalekonomen Milton Friedman artikeln: "The social responsibility of business is to increase its profits" i The New York Times Magazine. I artikeln sammanfattade han sina åsikter om företagsansvar inom den privata sektorn, vilket endast var att öka sina vinster. Tanken var att företag endast behöver ansvara över drivandet av sitt företag, och allt annat arbete utanför den ramen som kan leda till lägre vinster är ett slöseri av företagets kapital. Denna idé fick ett stort fäste inom näringslivet tills det under de senaste decennierna uppstod flera fall av barnarbete inom fabriker, giftämnen som dumpats i floder medan samhällets åsikter inte hade någon påverkan på företagens handlingar. (Grankvist, 2009)

Detta är effekten som uppstår då företagens fokus endast ligger på en kortsiktig vinst. Vinsten blir kortsiktig eftersom metoden inte håller i längden. Hållbarhetsarbete består inte bara av kostnader eller välgörenhet, vilket det kan ge en bild utav, utan det kan vara en dörr till möjligheter och det ses även som en stark konkurrensfördel. Företagen utvecklar sin kompetensutveckling och sin sociala dialog genom redovisningen, vilket i sin tur kan leda till nya partnerskap. Genom att ta på sig detta frivilliga sociala ansvar och gå utöver vanliga krav och lagstiftning höjs företagens sociala utveckling och även intresset från olika aktörer. Dessa aktörer kan vara offentliga myndigheter, investerare, kunder eller aktieägare (EU:s grönbok 2001).

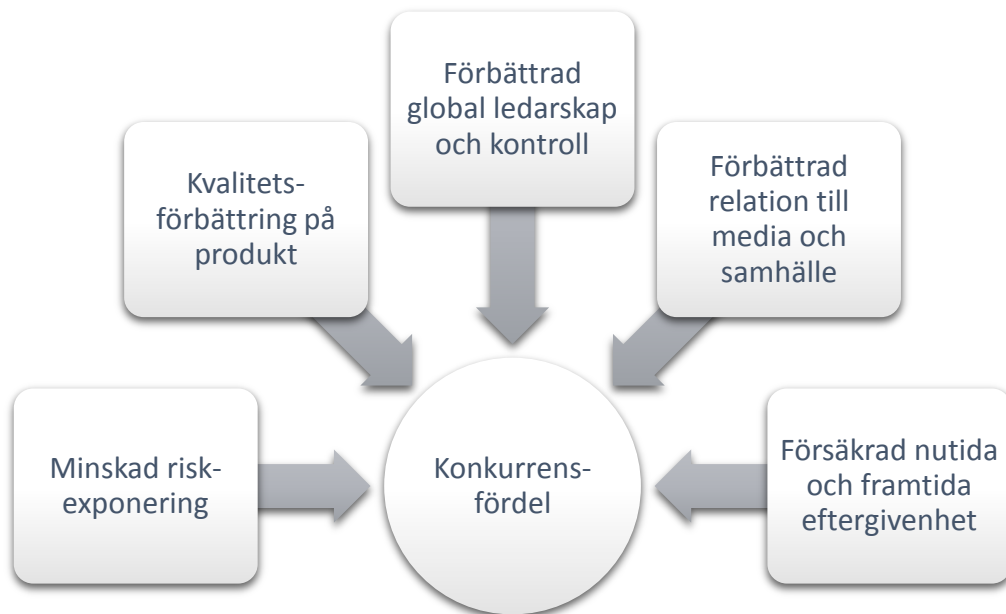
2.1.3 Corporate Social Responsibility

På svenska översätts *Corporate Social Responsibility* (CSR) till ”företagets sociala ansvar”. Centralbegreppet kan förklaras som ett företags fortsatta intresse att bete sig etiskt, bidra till ekonomiutvecklingen och samtidigt sträva till att förbättra livskvaliteten för sina anställda och deras familjer samt samhället i allmänhet. (Holme & Watts, 1999) Ett stort ansvar kan anses vara betungande för företag, men enligt forskningar visar det att bristen på ansvar blir mer påfrestande att bära. (Kissinger enligt Grankvist, 2009)

Dessa ansvar inkluderar beaktande av allmänna mänskliga rättigheter, samhällsengagemang, olämpliga affärshandlingar, arbetsmiljön gällande anställdas säkerhet och hälsa samt ytterligare hänsyn till miljön, samhället och ekonomin. Enligt *Leonard & McAdam* (2003) har konceptet CSR bevisat att dess praktiskhet och lönsamhet gör goda affärer och det betonar hållbarheten genom värdering av alla dess element. Det rätta att göra för sina affärer och det rätta att göra etiskt blir en och samma företeelse.

Enligt en studie utförd av *Leal, Fa & Pasola* (2003) fungerar CSR som en kraftig konkurrensfördel. Vad företag bör inse om den här tidsåldern är att stor vikt ligger på miljömässigt medvetande och flera miljöskyddssystem (*ISO 14001*, *EMAS*, *EMS*) dyker upp för att hjälpa företagens ansvarstagande. Dock går det inte att ignorera de kostnader som uppstår vid undvikandet av miljömässiga

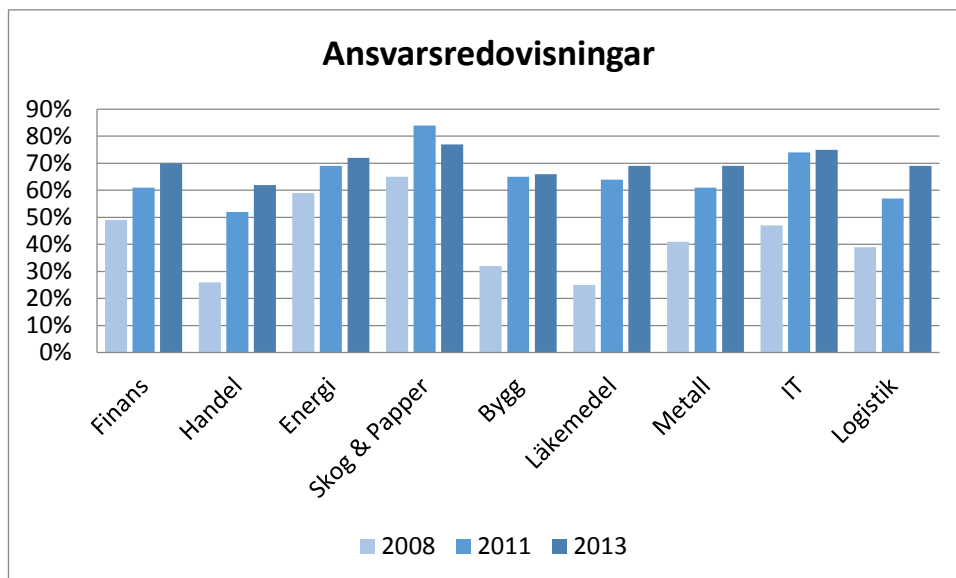
konsekvenser, vilket kan leda till att företagen måste höja sina priser och på så vis förlorar de en konkurrensfördel. (Lanoie & Tanuay enligt Leal et al 2003)

Figur 1: Element som gynnar företagens konkurrensfördel genom CSR.

Modellen ovan förklarar de element som kommer med CSR-arbete, vilket gynnar företagens konkurrensfördel, såsom minskad riskexponering, kvalitetsförbättring på produkt, förbättrad ledarskap och kontroll, förbättrad relation till media och samhälle samt försäkrad eftergivenhet från samhället då deras beteende överensstämmer med allmänna normer. (Leal et al, 2003)

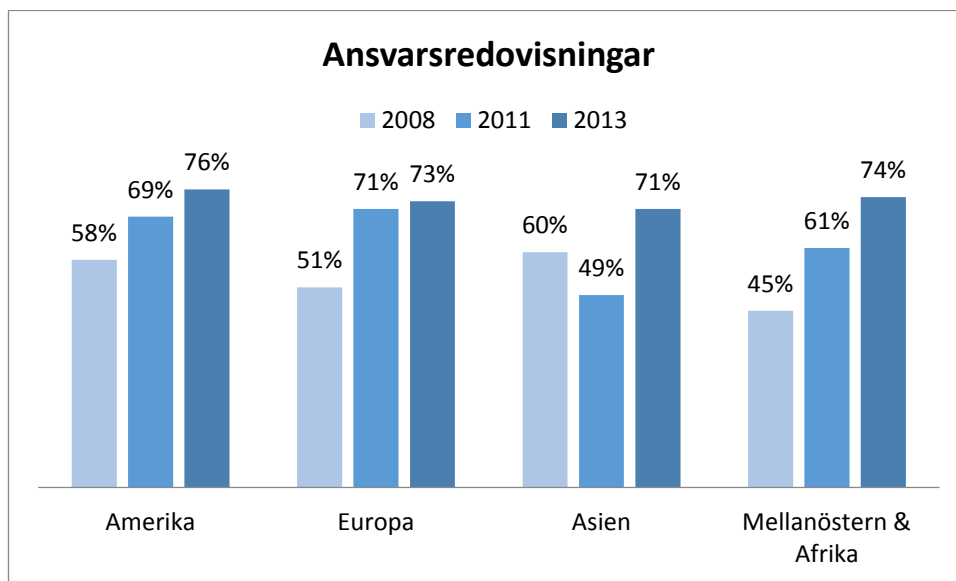
Konceptet har samma innebörd och dimensioner som begreppet för en hållbar utveckling, men med fokus på affärsvärlden. Nyckeln är att låta de tre elementen av ansvarstagande (ekonomiskt, miljömässigt och socialt) interagera för att ens verksamhet ska få en långsiktig hållbarhet. CSR är ett internationellt begrepp som förstås inom affärsvärlden överallt. En orsak till varför det har blivit ett av de mest spridda begrepp torde vara att det innehåller ordet ”Corporate” vilket fångar företagsledares intresse mer än andra uttryck som kan låta mindre affärsinriktade. (Grankvist, 2009)

Figur 2: Det procentuella resultatet av antalet ansvarsredovisningar uppdelad inom forskningens branscher verksamma i Finland.

Tabellen ovan är uppbyggd på datainsamling från KPMG International Cooperative's undersökning över antal ansvarsredovisningar år 2013, 2011 och 2008. I deras undersökning finns 4100 rapporter av de 100 största företagen från 41 länder och de kan kartläggas efter länder och branscher. I tabellen har forskningens branscher valts ut för att visa deras rapporteringsbeteende efter antalet ansvarsredovisningar och hur de har ökats samt minskats under åren.

Statistiken visar även att skogsbranschen har varit den ledande branschen då 84% av de företagen gav ut dessa rapporter år 2011. Undersökningen har inte framställt om redovisningarna har hänvisat till en specifik riktlinje, så därför kan man anta att det handlar om allmänna ansvarsredovisningar angående CSR. Tillförlitligheten och kvaliteten kan dock ifrågasättas eftersom det bara visar antalet ansvarsredovisningar inom branscherna i Finland, plus att det inte är redovisat efter bestämd riktlinje och därför kan det exempelvis handla om företag som endast behandlat positiv information på sin hemsida. Finlands procent av ansvarsredovisningar enligt KPMG (2014) från de 100 största företagen år 2013 var 81%. Med den här översikten kan man förmoda att Finland är i utvecklingsprocessen för socialt ansvarstagande eftersom så pass stor procentandel har valt att ge ut dessa rapporter.

Figur 3: Det procentuella medeltalet av ansvarsredovisningar uppdelad efter Amerika, Europa, Asien och Mellanöstern & Afrika.

Figuren ovan visar hur antalet ansvarsredovisningar har ökat under de senaste åren världen över. Statistiken visar att trenden av ansvarstagande har sin effekt, och därför kan man anta att storlek har en betydelse för existensen av CSR eftersom tabellen är uppbyggd efter de största företagen inom områdena. (KPMG 2014)

2.1.4 Redovisning av verksamhetens ansvarstagande

Genom att öppet redovisa sitt ansvar över sitt företags ekonomiska, miljömässiga och sociala ansvarstagande samt klarlägga risker kan företags trovärdighet ökas, det ger företagen en chans att visa sitt engagemang inom den hållbara utvecklingen. Detta innebär att företaget är transparent och dess uppriktighet kan leda till att kritiker blir mer villiga att lyssna på eventuella förklaringar ifall något inte har gått som det ska. På det här viset investerar företagen i sin egen framtid. En hållbarhetsredovisning ska ge en klarläggande bild på resultatet av företags hållbara arbete, både negativ och positiv. (EU:s grönbok 2001)

För att kunna få ihop en hållbarhetsredovisning kan företagen använda sig av en slags ”rapporteringscykel”, programmet går ut på kommunikation, datainsamling och resultat vilket leder till att deras hållbarhetsredovisning går på ett löpande band. Då dessa uppgifter finns lätt till hands för högre styrelser, kan det förbättra företagets prestanda och forma ytterligare strategier. (GRI 2013)

Syftet med hållbarhetsredovisning är att den ska kunna användas till att bedöma hur väl verksamheten håller sig inom hållbarheten i förhållande till normer, standarder eller lagar. Resultatet kan även jämföras med andra organisationer eller visa hur ett företag påverkar den hållbara utvecklingen, samt hur de påverkas finansiellt eller icke-finansiellt av sociala aspekter och miljöaspekter. Rapporten kan ges ut separat från det vanliga bokslutet, men i vissa fall väljer företag att ha rapporten integrerat i bokslutet. En studie om hållbarhetsredovisning, framställd av en Nederländsk konsultfirma, visar att 94% av de 50 största bolagen i Europa ger ut hållbarhetsrapporter (JungleMinds, 2006).

Grankvist (2009) hävdar i sin studie om CSR att man kan förenkla sin dialog med samhället genom en hållbarhetsredovisning eftersom det sänker företagets ”staket”. ” *Med bra staket får man goda grannar*” (Frost enligt Grankvist, 2009), tanken med det här uttrycket är att inte tillverka ett för högt staket för sig eftersom det lätt skapar misstankar kring vad som händer där bakom. Att vara transparent mot sina intressentgrupper leder till att de inte behöver söka upp företagen själva med utspel och påhopp för svar, utan då skapas ett partnerskap istället.

Problemet med hållbarhetsredovisningen är att det inte finns en obligatorisk standard som måste följas, så därför kan det vara svårt att jämföra rapporter och dess tillförlitlighet blir lägre. Hur användbara är dessa rapporter om inte alla har samma redovisningsstruktur? I sin grönbok om främjandet av en europeisk ram för företagets sociala ansvar hävdar EU att de vill lägga upp globala riktlinjer som företagen kan följa (EU:s grönbok 2001).

2.2 Riktlinjer

Utan riktlinjer och normgivningar blir hållbarhetsredovisningarna svåra att jämföra och bedöma. Global Reporting Initiative har de mest använda riktlinjerna om hur företag kan implementera hållbarhetsredovisningen och deras riktlinjer börjar i allt högre grad bli en världsstandard. Företagens strävan till en förbättrad rapportering kommer även att förbättra deras CSR-arbete. Förutom riktlinjerna finns det även anvisningar i den finländska lagstiftningen som framställer rapportering av mer än den finansiella delen, nämligen samhälls- och miljöaspekterna. Även ISO 14001 och EMAS fungerar som internationellt accepterade miljöledningssystem med ramverk inom miljöarbete som företag frivilligt får utnyttja

2.2.1 Global Reporting Initiative

Global Reporting Initiative (förkortat GRI) fungerar som en vinstfri organisation som skapades med hjälp av UNEP (FN:s miljöprogram) och har utvecklat ett av världens mest använda riktlinjer inom hållbarhetsredovisningar som finns tillgängligt på 26 olika språk. (GRI Statistics, 2011) Syftet var att göra hållbarhetsredovisningen lika jämförbar som den finansiella redovisningen. (GRI, G3 Riktlinjer 2000-2006)

Deras första upplaga av riktlinjer, G1 Sustainability Reporting, publicerades år 2000 och den nyaste och fjärde upplagan, G4 Sustainability Reporting Guidelines, publicerades i maj 2013 och kan hittas offentligt på deras nätsida utan kostnad. Företagen som rapporterar enligt de föregående riktlinjerna G3 eller G3.1 bestämmer själva när de vill implementera G4, därför accepteras ytterligare två rapporteringsår enligt de gamla riktlinjerna men från och med 2016 bör endast G4 användas. (GRI 2013) Ett land som utnyttjar denna förmån väl är Sverige som år 2008 krävde att alla statligt ägda företag måste hållbarhetsredovisa och detta måste göras inom GRI:s indikatorer (Regeringskansliet, 2010).

Riktlinjerna består av två delar, den börjar med redovisningsprinciper samt standardsupplysningar och fortsätter med förklaringar om en manuell implementering. Del 1 upplyser om standardsprinciper och vilka kriterier som bör

tillämpas då en organisation vill implementera hållbarhetsredovisningen enligt GRI:s riktlinjer. Inkluderat i första delen finns även definitioner om viktiga termer och nyckeltal som kan vara användbara. Del 2 förklarar hur de fastställda principerna kan tillämpas och vilka standarder som redovisningen ska byggas upp på. Här kan man även finna andra källor som är relaterade till ämnet. (GRI, 2013)

För att tillämpa riktlinjerna har GRI ett system som tillgodoser användarens tillämpningsnivå. Dessa nivåer benämns C,B och A. För de som använder riktlinjerna första gången kan gå efter kriterierna för nivån C, och för de avancerade användarna finns det B och A. Om redovisningen har granskats och bestyrkts av en utomstående part kan ett plus läggas till på varje nivå (C+, B+, A+). (GRI:s tillämpningsnivåer, 2000-2006)

Eftersom den nya riktlinjen, G4, fortfarande är så pass ny kommer normer och standarder från tidigare riktlinjer att användas för att uppnå denna forsknings syfte, nämligen G3. I riktlinjerna presenteras vilka punkter som GRI rekommenderar att redovisningen ska byggas upp på, dessa fem punkter kan sammanfattas på följande vis:

Strategi & analys

I den första delen bör de allra högsta beslutsfattarna i företaget redovisa hur deras vision av hållbarheten ser ut. Visionen bör ge en bild på hur företaget tänker hantera utmaningar de kommande 3-5 åren gällande ekonomin, miljön och samhället. Det ska även redovisas hurdan effekt den hållbara utvecklingen har på företaget, samt hurdan effekt företaget har på sina intressenter genom sitt hållbarhetsarbete.

Profil av organisationen

I denna del ska företaget presenteras i sin helhet, såsom varumärken och produkter samt tjänster. Ytterligare presentation om antal anställda. antal bolag inom företaget och omsättningen ska tas upp samt eventuella viktiga förändringar i företaget angående storlek, struktur eller ägarskap.

Rapportens parametrar

Här beskrivs vilka avgränsningar som företagen bör hålla sig inom samt hurdan struktur och disposition rapporten ska ha. Det ska även ges ut en kontaktperson för öppna frågor angående redovisningen.

Ledningens närmanden och prestationsindikatorer

I redovisningen ska ledningens angreppssätt på de tre olika aspekterna nämnas, samt företagets prestationsindikatorer. Dessa ska kunna mäta företagets insats på de miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekterna. Man ska kunna få en allmän blick in i företaget och strukturen bygger på att avslöja företagets dolda detaljer.

Förvaltning, förbindelse och engagemang

Företagets förvaltningsstruktur ska få en tydlig presentation om ansvariga individer inom varje sektor uppdelat i åldersgrupp och procentsats enligt kön. I följande del ska företagets förbindelser och åtaganden av ekonomiska, sociala och miljömässiga ansvar redovisas samt hurdana intressentgrupper som är engagerade med företaget. (GRI, G3 Guidelines 2000-2006)

Redovisningen av ekonomi, miljö och samhälle ska sedan följas efter indikatorer angivna i riktlinjerna inom varje aspekt. Eftersom den ekonomiska redovisningen är lagstadgad kommer endast de miljömässiga och sociala indikatorerna att iaktas i denna forskning. Indikatorerna är indelade i olika aspekter, exempelvis för de miljömässiga indikatorerna finns det uppdelning mellan material, energi, vatten och biologisk mångfald. Indikatorerna är sedan uppdelade i kärn- och tilläggsindikatorer som tyder på vilka som är viktigare att beakta. Sammanlagt finns det 30 indikatorer för miljöansvar och 40 för samhällsansvar. Indikatorerna för samhällsansvar är uppdelade enligt följande delar: anställningsförhållanden och arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, samhällsfrågor och produktansvar. Inom varje del finns det ytterligare olika aspekter. (GRI, G3 Riktlinjer 2000-2006)
Bilaga 1 presenterar alla 70 indikatorer inom miljö- och samhällsaspekterna.

2.2.2 Den finländska lagstiftningen

I den finländska lagstiftningen bestämmer *Bokföringslagen* hur en verksamhet ska redovisa för sitt företag och det är främst den finansiella delen som tas upp, men det finns även anvisningar för rapportering av miljön och samhället.

Enligt bokföringslagen ska den bokföringsskyldige i sin verksamhetsberättelse presentera nyckeltal samt övriga uppgifter om miljön. Denna skyldighet grundar sig på moderniseringsdirektivet och bokföringsnämnden har gett ut en allmän anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut. (Upprättande av verksamhetsberättelse, 2006)

Den finansiella redovisningen tar upp största delen av bokföringslagen, men den tar även upp social- och miljörapportering och dessa instruktioner är baserade på EU-kommissionens rekommendation. Med miljöansvar kommer även miljöförpliktelser, antingen en befintlig förpliktelse eller en möjlig förpliktelse och dessa tas även upp i årsredovisningen. Den befintliga förpliktelserna tas upp som en avsättning eftersom det ses som en framtida utgift. En eventuell förpliktelse tas upp i noterna som en ansvarförbindelse och behandlas som en eventuell skuld eftersom dess kostnader eller storlek inte kan uppskattas på förhand.

I bokföringsnämndens anvisningar om miljöaspekter rekommenderar kommissionen att företagen bör ge ut mera miljörapporter än vad som är lagstadgat. Syftet är att förbättra tillförlitligheten av bokslutens miljöaspekter med en skild rapport som ska omfatta en mera detaljerad del av miljöaspekter och förhållanden som påverkar företagets ekonomiska ställning och resultat, det bör komplettera kalkylerna som presenteras i bokslutet. (Anvisning om miljöaspekter i årsbokslut, 2006)

Enligt kommissionens rekommendation bör den bokföringsskyldige som väljer att ta sig an ansvaret att göra en frivillig miljö- och samhällsansvarsredovisning se till, att den har anknytningar med uppgifter som finns i bokslutet och deras verksamhetsberättelse. Kommissionen har även föreslagit nyckeltal som kan presenteras: energiförbrukning, materialförbrukning, vattenförbrukning, utsläpp i luften, utsläpp i vattendrag, avfall och miljöutgifter. Miljöutgifter uppkommer då

företagen tar åt sig åtgärder för att förhindra eller reparera skadan som miljön har fått på grund av deras verksamhet, exempelvis skydd av mark, ytvatten, grundvatten, landskap, luft eller klimat. (Anvisning om miljöaspekter i årsbokslut, 2006)

Gällande den sociala aspekten anser bokföringsnämndens anvisningar att den bokföringsskyldige bör presentera följande nyckeltal angående sin personal: genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden, totala lönerna och arvodena under räkenskapsperioden. Det andra nyckeltalet ska redovisas enligt prestationsprincipen. Ytterligare nyckeltal som bokföringsnämnden rekommenderar angående personalen som anses tillämpligt i verksamhetsberättelsen är: personalstruktur, belöningssystem, jämställdhet, personalstyrning, förändringar i organisationen (enligt bransch, funktion eller geografiska områden), utveckling av personal och kunskap samt välmående och säkerhet. (Upprättande av verksamhetsberättelse, 2006)

År 2000 trädde miljöskyddslagen i kraft och syftet med denna lag är att främja utnyttjandet av naturresurserna, motverka klimatförändringar samt förbättra samhällets möjligheter att påverka miljön. Miljöskyddslagen tillämpas på all verksamhet som medför olägenhet för hälsan och naturen eller minskar den allmänna trivseln i miljön. Lagen framställer allmänna principer och skyldigheter som måste beaktas och tar även upp vilka förbud som gäller enligt följande:

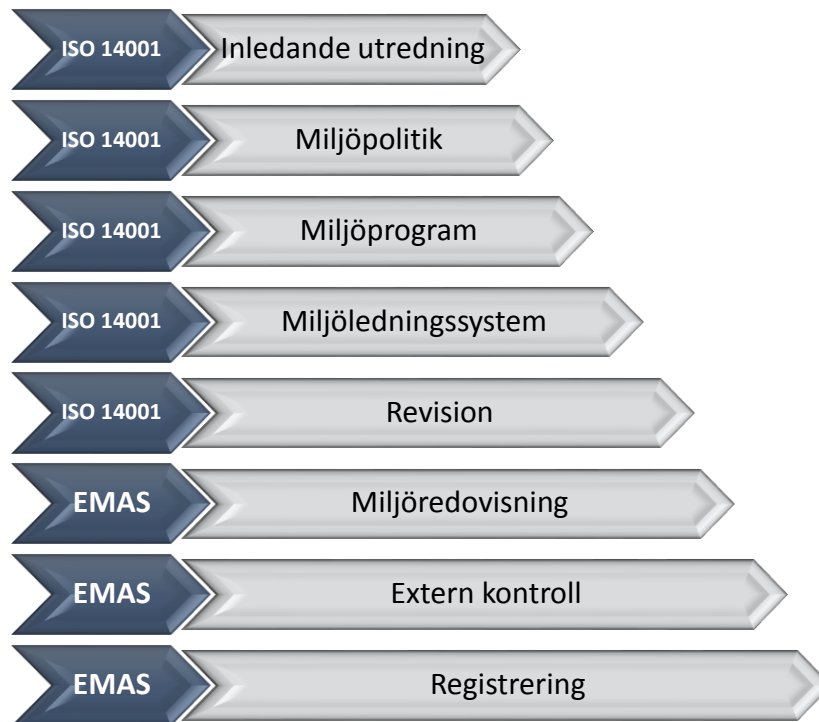
- Principen om bästa praxis från miljösynpunkt: kostnadseffektiva åtgärds kombinationer bör tillämpas när det gäller val av råvaror och bränslen för att hindra förorening av miljö.
- Principen om förorenarens ansvar: verksamhetsutövaren ansvarar för att förebygga förorening av miljön och undanröja eller begränsa olägenhet som de ha skapat.
- Skyldighet att vara konsekvensmedveten: den som driver verksamheten ska känna till konsekvenserna för miljön som verksamheten har samt möjligheterna att minska på den negativa påverkan.

- Skyldighet att bekämpa förorening: vid fall av förorening av miljön ska verksamhetsutövaren utan dröjsmål antingen förebygga, hindra eller begränsa föroreningen beroende på hur långt skadan har skett.
- Förbud mot förorening av mark: utsläpp av avfall eller organismer som försämrar markkvaliteten och därmed kan riskera miljön eller hälsan.
- Förbud mot förorening av grundvatten: otillåtet att släppa ut ämnen eller energi som leder till att grundvattnet på allmän plats eller någon annans fastighet kan bli hälsofarligt eller obrukbart.

(Miljöskyddslag §1-8, 2000)

2.2.2 Miljöledningssystem

ISO 14001 och EMAS (the Eco-Management and Audit Scheme) fungerar som frivilliga miljöledningssystem för alla organisationer och företag. Som internationellt accepterade standarder erbjuder de systematiska ramverk som kan följas genom att identifiera den direkta och indirekta påverkan som uppkommer av verksamheten med dess produkter och tjänster. EMAS:s ledningssystem är baserad på ISO 14001:s standard, men den har ytterligare några krav. Fokuset på bägge ledningssystemen ligger på att främja miljökonsekvenser och följdkostnader. (Miljöförvaltning, 2013)

Figur 4: Stegen mot EMAS från ISO 14001.

Modellen ovan tydliggör hur EMAS-systemet fullgör ISO 14001 standarden. EMAS kan ses som en uppdaterad version av ISO 14001 genom att ta sig an ytterligare tre delar av ansvar. Genom att företagen ansluter sig till EMAS förbinder de sig till att iaktta miljölagstiftningen och de skall offentliggöra information om sitt miljöarbete och ständigt jobba för en förbättring av sin miljöprestanda. (Miljöförvaltning, 2013)

EMAS-systemet grundar sig på Europaparlamentet och EU-rådets förordning (EG) nr 1221/2009. Syftet är att främja miljöprestandan och genom systemet utvärderas prestandan regelbundet på ett objektiva sätt. Informationen som förordningen vill ha utfört i redovisningen ska bestå av en organisations verksamhet och struktur, miljöpolicy, miljöaspekter, miljöpåverkan, detaljerade miljömål samt deras miljöprestanda.

Genom att uppfylla kommissionens krav bör viktiga kärnindikatorer tas upp i miljöredovisningen inom följande områden: utsläpp, biologisk mångfald, avfall, vatten, energieffektivitet och materialeffektivitet. Redovisningen lämpar sig väl som en kommunikation med intressenterna och allmänheten eftersom det förs en öppen dialog i den. (Förordning, 2009; Miljöförvaltning, 2013)

2.3 Motiv och drivkrafter för hållbarhetsredovisning

Enligt en studie gjord av Ernst & Young och Boston College Center for Corporate Citizenship är de vanligaste motiven för hållbarhetsrapportering öppenhet & transparens, konkurrensfördelar, riskhantering och tryck från intressenterna. (Yttra, 2013) Ytterligare en studie visar att de globala konsumenternas höga förväntningar på företagens varor och tjänster driver företagen till att förhålla sig på ett så ansvarsfullt sätt som möjligt till miljön och dem själva. (Cone Communications, 2013)

Vilka andra orsaker kan det finnas för företagens beslut att hållbarhetsredovisa? För att besvara detta tas följande teorier upp i nästa del: den politiska kostnadsteorin, legitimitetsteorin och intressentteorin. Dessa teorier är de som förekommer mest inom hållbarhetsredovisning och kombinerat kan de hjälpa till att förklara företagets rapporteringsbeteende. Eftersom en del av teorierna kan överlappa varandra kan flera teorier användas för att förklara företagets beslut av att hållbarhetsredovisa, men den strategin stöds inte av alla forskare utan vissa tycker att endast en teori kan användas (Deegan, 2002).

En klar anledning till den växande utvecklingen av hållbarhetsredovisning inom affärsvärlden är att samhällets förväntningar på företagen ökar medan dess tillit minskar. Enligt Dilling (2009) anser EU kommissionen att hållbarhetsredovisningen bör ändå hållas frivilligt eftersom CSR (Corporate Social Responsibility) handlar om företagets egna vilja att engagera sig till denna princip. (Dilling, 2009)

I sin studie visar Dillings resultat av determinanter för hållbarhetsredovisning att företagen med de högre vinstmarginal har även de högst kvalitativa rapporteringarna. Så även om en teori har fastställts som ett möjligt motiv för

rapporteringen kan vissa avgörande faktorer om företaget leda rapporteringen till en annan väg. För att ytterligare bättra på förståelsen av vilka bestämmande faktorer som driver företag till valet att rapportera kommer företagens karakteristiska drag att tas upp enligt följande: industri och storlek, globalisering av företag och slutligen beaktas noteringen på en offentlig börs.

2.3.1 Politiskateorin

Den *politiska kostnadsteorin* har definierats som "*the social, political and economic framework within which human life takes place*". (Gray enligt Deegan, 2002) Det omfattade perspektivet i den politiska kostnadsteorin är att samhället, politiken och ekonomin inte kan skiljas åt och ekonomiska svårigheter behöver hjälp från samhället och politiken eftersom ekonomin befinner sig inom samma ramverk. Enligt Deegan ses den politiska kostnadsteorin som systemorienterad, precis som legitimitetsteorin och intressentteorin, vilket innebär att de lätt påverkas av samhället och miljön samtidigt som de har en påverkan på samhället och miljön. Företag som hållbarhetsredovisar enligt denna teori gör det för att minska politiska kostnader som kan uppstå ifall motiven för företagets beteende inte har klargjorts (Deegan, 2002).

2.3.2 Legitimitetsteorin

Då ett företag följer samhällets värderingar och normer anses företaget legitimt och det är genom en hållbarhetsredovisning som företaget visar hur legitim deras verksamhet agerar. (Deegan, 2002) *Legitimitetsteorin* föreskriver att ett företag endast kan fortsätta existera i samhället om samhället samtycker att företagets värderingar överensstämmer med samhällets värderingar. Därför bör företag redovisa en tillräcklig mängd information åt samhället och få sina handlingar legitimerade så att det kan fastställas om företaget agerar som en god samhällsmedborgare. (Guthrie, James, Parker & Lee, 1989; Deegan, 2002)

Om en tvist mellan samhället och företaget uppkommer angående deras värderingssystem är det företagets legitimitet som hotas, inte samhällets. Därmed

kan även företagets existens hotas om de förlorar kunder och på så vis även sin finansiella del. (Lindblom enligt Deegan, 2002) Legitimitet anses därför vara en källa till överlevnad för företag, (Dowling & Pfeffer enligt Deegan, 2002) dock kan de själva inverka på hur deras legitimitet uppfattas av civilisationen. (Woodward, Edwards & Birkin, 2001) Man kan inte hävda att legitimitet är kontinuerligt utan företag måste ständigt jobba med att vara uppmärksamma på förändringar inom deras bransch.

Ett företags legitimitet kan ses som ett dolt kontrakt mellan företaget och omgivningen, där företaget handlar efter samhällets värderingar och förväntningar, och eftersom företagen utnyttjar naturresurser som finns tillgängligt för omgivningen måste de även bidra med ett större värde tillbaka. (Deegan & Unerman, 2006) Kort sagt är tanken bakom legitimitetsteorin att företagen inte är berättigade till en plats att verka i samhället automatiskt utan måste förtjäna sin plats, och när de väl har förtjänat sin plats måste de fortsätta att upprätthålla det arbete som krävdes för att få den platsen från början. (Deegan, 2002)

Orsaken till skillnaden på hur olika företag väljer att hållbarhetsredovisa kan bero på ledningen i företaget och hur de uppfattar det ”sociala kontraktet” mellan företaget och omgivningen samt vilka strategier de väljer att åtgärda. Ändringar i samhällets värderingar och normer kan komma att ändra på företagets motiv för legitimitet (O’Donovan, 2002). Hållbarhetsredovisningen varierar även efter ledningens legitimitetsmotiv beroende på om de strävar efter en utökning av legitimiteten, bevarande av sin befintliga legitimitet eller om de behöver reparera sin skadade legitimitet. (Suchman enligt O’Donovan, 2002)

För att upprätthålla sin legitimitet bör företagen veta hur legitimitet kan utökas, bevaras eller förloras. I allmänhet betraktas bevarande av legitimitet vara enklare än att utöka eller reparera en förlorad legitimitet. Enligt forskarna Wattrick & Mahon (1994) kan en klyfta i företagets legitimitet uppstå vid följande situationer:

- företagets prestanda ändras medan omgivningens förväntningar på företagets prestation förblir likadant som innan

- omgivningens förväntningar på företagets prestation ändras medan företagets prestanda förblir likadant som innan
- både omgivningens förväntningar och företagets prestanda ändras, men antingen rör de sig åt olika håll, eller så går de mot samma håll men med en tidsskillnad emellan. (O'Donovan, 2002)

2.3.3 Intressentteorin

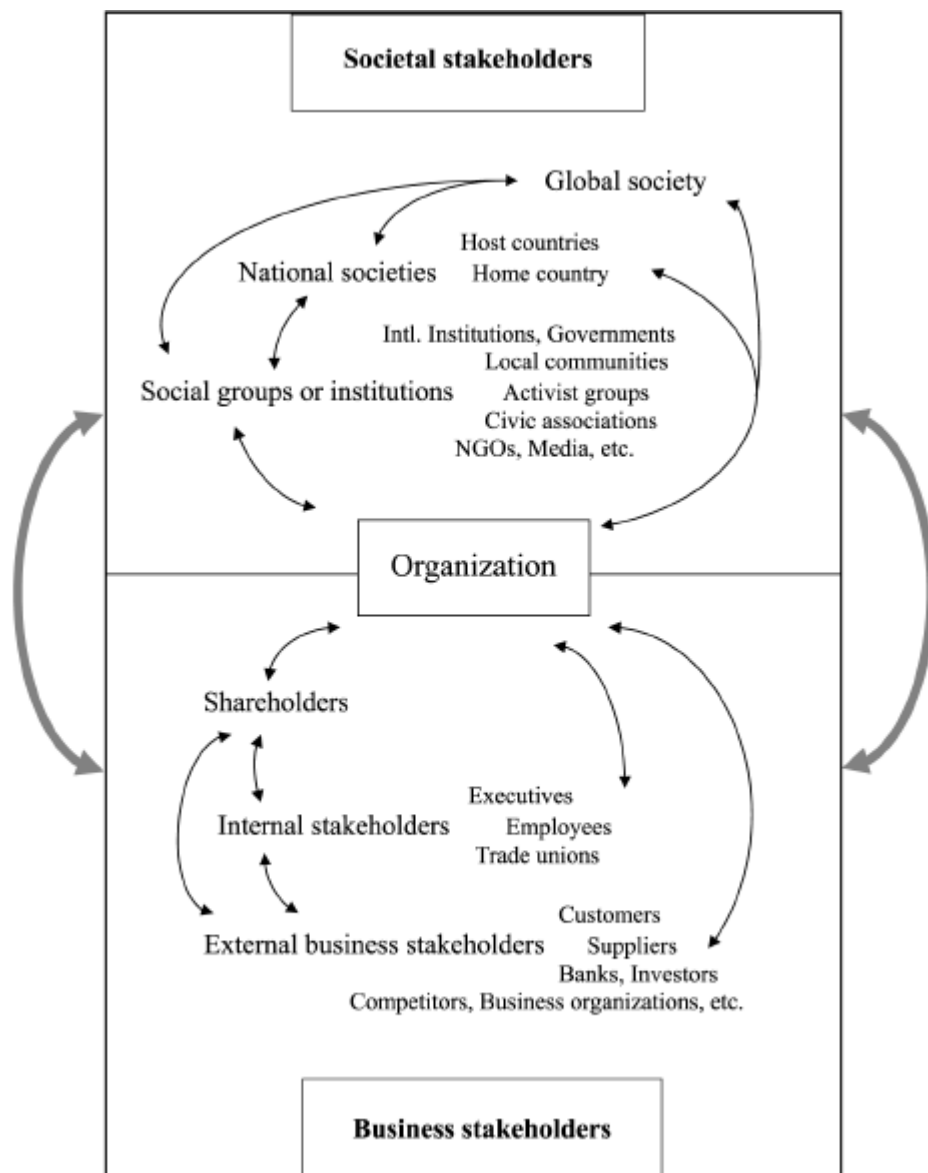
Med stor samhällsmakt följer även stort samhällsansvar. Enligt *intressentteorin* beror företagets framgång på hur väl de sköter sin relation till sina intressenter. Företagets intressenter kan delas upp i två grupper, primära och sekundära intressenter. De som hör till den primära gruppen är de som företaget livnär sig på, såsom aktieägare, investerare, leverantörer, kunder och anställda. Förhållandet mellan företaget och dess primära intressenter kan ses som ett ömsesidigt beroende av varandra som grundas på ett resursutbyte mellan de respektive parterna. Om någon del av den primära intressentgruppen, exempelvis leverantör eller kund, är missnöjd och upphäver sin relation till företaget kan det leda till stor skada för företaget eftersom en del av systemet då kollapsar. (Deegan, 2002)

Den sekundära gruppen av intressenter består av media och olika intressentorganisationer. Deras roll hör till den sekundära gruppen för att företaget inte är beroende av dem för sin överlevnads skull, men har ändå en viktig roll eftersom de kan manipulera samhället till företagets nackdel eller fördel beroende på hur väl relation de har till företaget. (Clarkson, 1995)

Enligt *Lépineux* (2005) är intressentteorin svag eftersom samhällets plats i teorin är oklar. Utan samhället är intressentteorin ofullständig eftersom de bör fungera som en grundläggande intressent, vilket bör lägga dem högst upp på listan av viktiga intressenter. Företag är de huvudsakliga aktörerna inom ekonomin och samhället eftersom deras verksamhet har en väldig påverkan på de aspekterna genom att fylla viktiga funktioner på följande vis: de förser jobb åt största delen av arbetskraften, de utgör en determinant för bevarandet av sociala band och deras strategiska handlingar påverkar ödet för samhället som de driver sitt företag i.

Intressentgrupper påverkas av andra intressentgrupper och vad samhället anser om ett företag påverkar arbetstagarnas val av arbete och driver även deras motivation. Med ett samhälle som förstår att de fungerar som arbetstagare, konsument samt medborgare på samma gång går det inte att undvika faktumet att samhället fungerar som en framträdande intressent eftersom de står bakom alla andra intressentgruppers roll. (Lépineux, 2005)

Figur 5: Lépineux, F (2005): Stakeholder Theory, society and social cohesion, Vol.5 No.2

Modellen ovan visar hur samspelet mellan organisationer och sina intressenter bör fördelas enligt Lépineux (2005). Pilarna visar vilka intressenter som påverkas av varandra eller av organisationen, direkt eller indirekt.

Intressentteorin är lik legitimitetsteorin eftersom de båda är systemorienterade och en annan anslutning som dessa två teorier har är att de kompletterar varandra för motiven att hållbarhetsredovisa, intressentteorin förklarar varför företagen känner kraven för att hållbarhetsredovisa medan legitimitetsteorin ger en förklaring på det frivilliga upphovet (Deegan, 2002).

2.3.4 Industri och storlek

Enligt undersökningar är företag inom kemikalie- och energibranschen känsligare för transparens inför samhället och konkurrenterna än vissa andra branscher på grund av sin negativa påverkan på miljön. (Meek, Roberts & Gray, 1995) Det förklarar även hur viktigt det är för just dessa företag att visa sitt ansvarstagande åt sina miljöintressenter för att kunna legitimitera sin verksamhet, vilket kopplas till både legitimitetsteorin och intressentteorin.

Så som energibolagens stora fokus ligger på miljömässiga engagemang, måste företagen inom andra områden som har en mindre inverkan på miljön anpassa sig efter rätt dimension. Exempelvis måste industrin inom näringslivet fokusera på att garantera sina kunder att deras produkter är av bra kvalitet eftersom det är konsumenterna hälsa som påverkas av produkten. Industriverksamhet är alltså en dominerande faktor för investering på någon dimension av CSR. (Maccarone, 2009)

I Maccarones (2009) undersökning var det inte bara industrin som var en determinant till hållbarhetsredovisning, utan företagsstorleken är en annan relevant faktor. Företagets storlek är ofta korrelerad med företagets grad av globalisering, och det påverkar även deras ansvarstagande. Enligt undersökningen finns det ett positivt samband mellan omfattningen av hållbarhetsredovisning och företagets storlek. Stora företag är lättmottagliga för politiska kostnader och

därmed kan rapporteringen anknytas till politiska kostnadsteorin (Watts & Zimmerman enligt Meek et al, 1995).

Större företag tenderar att ge ut mera information än mindre företag, orsaken till det här är att större företag får mera publicitet än de mindre företagen och de har inte heller samma finansiella begränsning. Ett stort företag har även mera struktur i sin förvaltningsstrategi vilket kan förklara deras strävan till hållbarhetsarbete medan de mindre företagen fortfarande är i utvecklingsfasen. Alla dessa orsaker är ytterligare indikationer som bör sporra stora företag till frivillig transparens. (Maccarone, 2009; Meek et al, 1995)

2.3.5 Globalisering och börsnotering.

Globalisering indikerar till en förändringsprocess där stater och samhällen globalt knyts samman i ömsesidiga beroendeförhållanden och syftar i första hand på ekonomiska förhållanden. (Nationalencyklopedin, 2014) Då ett företag blir internationellt står de inför nya informationskrav bortom de krav de står inför i hemlandet eftersom proportionen av intressenter ökar och blir även främmande. Detsamma gäller då bolagen blir börsnoterade internationellt eftersom påtrycket från aktiemarknaden ökar i jämförelse med bolag som endast är noterade på den inhemska börsen. Det leder i sin tur till en ökning av frivillig hållbarhetsredovisning. (Meek et al, 1995)

Man kan fråga sig hur börsnoterade företag kan vara en nyckel till hållbarhet. Enligt *McKnett* (2013) är det de institutionella investerarna som är x-faktorn i hållbarhet eftersom det är där pengarna finns. Den globala aktiemarknaden är värd cirka 40 tusen miljarder euro, medan den globala obligationsmarknaden börjar närma sig 60 tusen miljarder euro. Sammanlagt 100 tusen miljarder euro, 133 tusen miljarder USD. Denna summa är nästan 9 gånger större än hela USA:s BNP och 506 gånger större än Finlands BNP (räknat i USD), vilket gör det till världens största ekonomi. En sådan betydelse förbises inte i första hand utan mer fokus bör läggas på hur man kan få investerarna att satsa på hållbarhet och uppmuntra hållbarhetsredovisning. (McKnett, 2013; Trading Economics, 2013)

Intressentteorin kan kopplas till hur börsnoterade bolag har större samhällsansvar än onoterade bolag eftersom de har fler intressenter i form av aktieägare, speciellt om noteringen är på en internationell börs. Vanligen är det nödvändigt för börsnoterade bolag att ge ut någon form av hållbarhetsredovisning eftersom de är begärda att bevisa deras egentliga prestationer för det finansiella resultatet, aktiemarknadens krav påverkar även både kvantiteten och kvaliteten av rapporteringen. (Maccarone, 2009)

2.4 Sammanfattning

En hållbar utveckling anses enligt forskare vara aktuellt i dagens affärsvärld, och det kan bevisas med statistiken av hållbarhetsredovisningar. Ytterligare aktuella forskningsobjekt verkar vara att få fram orsakerna till varför dessa redovisningar görs och vilka slags företag som gör det. Teorierna som arbetet har framställt framstod som de mest använda och forskarna anser de även som logiska förklaringar.

Informationen som tas upp i ansvarsrapporten är väldigt omfattande och indikatorerna enligt GRI är många så därmed krävs mycket prestationen för att få in all information. Man kan därför anta att en hållbarhetsredovisning görs för att legitimitera sin verksamhet och tillfredsställa intressenter. Karaktärerna för de företag som redovisar kan inte heller ignoreras utan kan ses som ett faktum för att ansvarsredovisa. Företagsdrivande har många aspekter att ta hänsyn till och de lagstadgade har inte beaktats i arbetet just på grund av att de är lagstadgade och företagets motiv för det behöver inte förklaras. Därför har det varit i stort intresse att försöka förstå de frivilliga aspekterna.

3 EMPIRISKA DELEN

Genom att studera slumpmässigt valda företag, kan man diskutera hur vanligt förekomsten är att hållbarhetsredovisa. Dock har företagens storlek fungerat som en determinant vid urvalen av företag, dels för att testa teorin om den variabeln, och för att kunna säkerhetsställa att tillräckligt mängd datainsamling kommer att finnas för forskningen eftersom teorin framställer att chansen är större att en ansvarsredovisning finns bland stora företag än små företag. Datainsamlingen sker då från företagens ansvarsrapporter och kommer sedan att indelas efter storlek, bransch och lönsamhet. Innehållsanalysen som används i forskningen görs i datorprogrammet Nvivo som är gjord för att hjälpa analysera ostrukturerad data. Programmet kan användas med 30 dagars gratis provtid. Poängställning kommer att dela upp arbetets forskningsmaterial och genom analysen fastställs hur en hållbarhetsrapport ser ut och vilka gemensamma faktorer företagen har.

3.1 Forskningsmetod

För att testa teorierna som bestämmer hållbarhetsredovisningens existens, kommer då en innehållsanalys att användas. En innehållsanalys ses ursprungligen som en kvantitativ metod som innebär att man kvantifierar innehållet på texter och dokument utifrån färdigt bestämda kategorier. En innehållsanalys kan även göras efter en kvalitativ metod vilket innebär exempelvis enkäter och intervjuer med öppna svar. Urvalsstorleken enligt den kvalitativa metoden är inte lika viktig som i den kvantitativa metoden och kan ändras under forskningens gång. Forskarens roll i den kvalitativa metoden är viktig och kan inte bytas ut lika lätt som den senare metodens forskares roll som är mer neutral. (Bryman, 2002) Därför kommer den kvantitativa metoden att användas i den här forskningen och en innehållsanalys kommer att göras på varje hållbarhetsredovisning som existerar hos de 50 valda företagen för arbetet. Analysen görs på de redovisningar som finns separat eller kombinerat med företagets årsberättelse samt företagets hemsidor.

Hållbarhetsredovisningen kommer att analyseras efter de 70 givna indikatorerna som GRI har gett ut (bilaga 1). Varje indikator som nämns i redovisningen kommer att poängsättas efter hur väl redovisningen är gjord, 0 poäng för icke-redovisad, 0,5 poäng för delvis redovisning och 1 poäng för fullständig

redovisning. Exempel på kärnindikator inom miljömässiga aspekter för material: ”*ENI - Materialanvändning i vikt eller volym*”. (GRI, G3 riktlinjer 2000-2006)

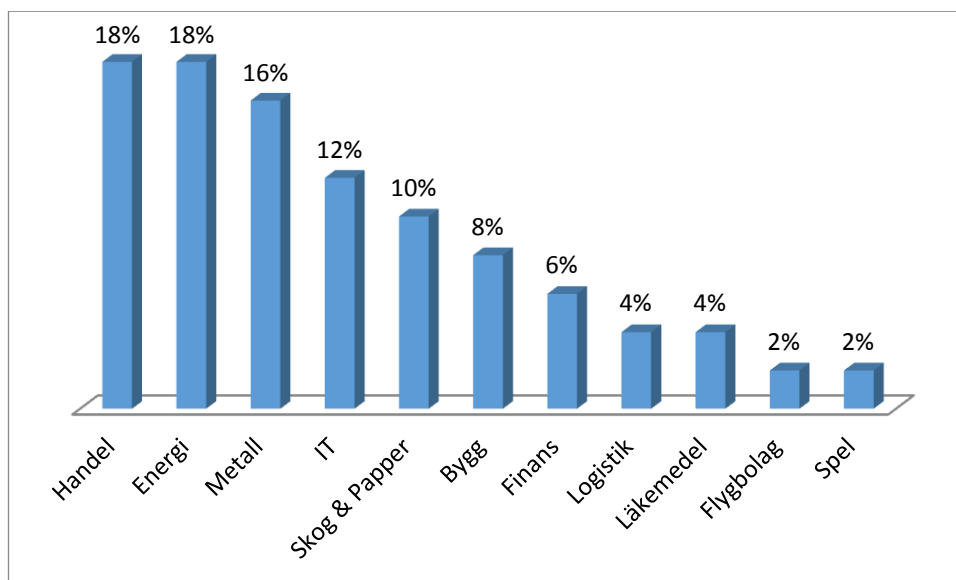
Innehållsanalysen utförs med datorprogrammet Nvivo som har designats för dessa sorters forskningar och används av statliga, akademiska och kommersiella forskare och hjälper till att analysera och organisera ostrukturerad data genom klassificering och sortering. Datasamlingen kan hämtas in till programmet som en PDF-fil eller direkt från hemsidan. Sedan kan speciella ordsökningar skrivas in, och man kan markera ett avsnitt man behöver och sedan sortera avsnittet in i en mapp. Genom att ha alla avsnitt uppdelade efter indikator för varje företag blir det lättare att analysera företagens indikatorhänvisning och poängsätta kvaliteten. Varje företag har då fått alla indikatorer avskilt från självaste ansvarsrapporten och har sedan blivit poängsatt.

Poängen sätts in på kalkylprogrammet Excel för att enkelt kunna rangordna företagen efter poäng (bilaga 3). Högsta poäng som kan fås är då 70 poäng och på detta vis kan kvaliteten av hållbarhetsredovisningen granskas. De företag som inte använder sig av GRI:s riktlinjer kommer inte att rangordnas i tabellen. Detta eftersom jämförelsen inte blir i samma grad, men dock kommer deras ansvarsrapportering att granskas om en sådan finns.

3.2 Datasamling och urval

De 50 valda företagen för denna forskningsuppgift har valts från Largest Companies (2012) och är bland de största företagen i Finland efter omsättning år 2012. De valdes efter deras storlek för att fastställa om större företag verkligen hållbarhetsredovisar på grund av sin mindre begränsade finansiering. Företagen kommer sedan att beaktas enligt bransch eftersom teorier tyder på att de med stor miljöpåverkan har större press på sig att hållbarhetsredovisa. För att ytterligare bättra på förståelsen över hållbarhetsredovisningsbeteenden kommer det att beaktas hur stor del av företagen som har valt att integrera sin rapport med den finansiella redovisningen. Varken bransch eller annan förutsättning förutom storlek valdes i förhand, detta för att kunna fastställa hur pass vanligt det är med

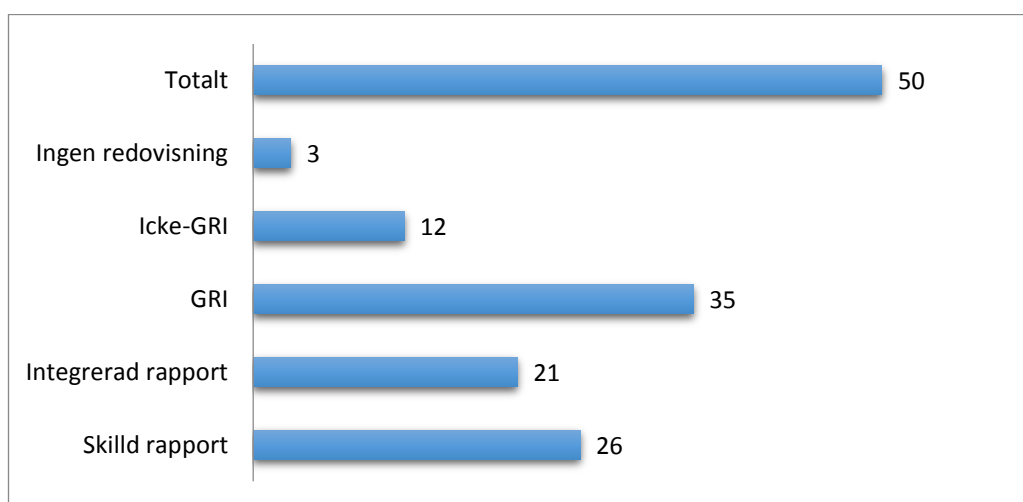
hållbarhetsredovisningen generellt. Branschenheterna fastställdes efter analyserna och kvalitetsrangordningen för att bekräfta branschernas påverkan på rapporten.

Figur 6: Översikt över branscherna som medverkade i undersökningen bland de 50 företag valda från Largest Companies (2012).

4 RESULTAT

Av de sampelföretag som valdes för undersökningen var det 47 företag som ansvarsredovisade. Av dessa 47 var det 45% som hade redovisningen integrerade i årsberättelsen, medan 55% hade en separat rapport. Av de 47 företagen var det 35 stycken som använde sig av GRI:s riktlinjer. Resultatet av poängsättningen visade att vissa indikatorer inte är relevanta för en del företag. Det kan exempelvis vara förståeligt att IT-branschen inte har så mycket att ta upp inom miljöindikatorerna, men däremot har det visat sig att de har tagit upp desto mer inom den sociala indikatorsdelen.

Figur 7: Översikt över hållbarhetsredovisningen för sampelföretagen samt dess befintlighet.

Nyckeltalen i följande tabeller visar företagens medelvärde per bransch och är tagna från Largest Companies (2012). Lönsamheten har varierat mycket mellan branscherna vilket kan ses på avkastningen på eget kapital (ROE) och avkastningen på totala tillgångar (ROA). Största företagen verkar finnas inom energi-, IT- och skogsbranschen. För att kunna urskilja determinanterna för hållbarhetsredovisningar har branscherna delats upp efter rapporteringsbeteende.

Bransch	ROA	ROE	Anställda	Omsättning (milj. €)
IT	5,58 %	19,15 %	28 022	6 271
Energi	6,46 %	11,02 %	4 434	5 565
Handel	7,08 %	17,82 %	10 547	5 212
Skog & Papper	-2,67 %	-5,00 %	12 461	5 483
Metall	6,89 %	14,23 %	16 839	3 975
Flygbolag	1,90 %	2,10 %	6 784	2 449
Läkemedel	67,60 %	91,20 %	2 113	800
Logistik	2,60 %	4,50 %	27 460	1 946
Bygg	5,97 %	13,00 %	9 516	2 014
Spel	0,00 %	78,50 %	0	1 775

Tabell 1: Medelvärde för de som utnyttjar GRI-riktlinjer, 74% börsnoterade.

Jämför man tabell 1 med tabell 2, kan man se att företagen i tabell 1 som följer GRI:s riktlinjer är relativt större och har mera anställda. Siffrorna är dock väldigt växlande. Den enda bransch som inte hade något företag som utnyttjade GRI:s riktlinjer var finansbranschen. Det kan bero på deras speciella karaktär eftersom de inte har lika stor skada på miljön som motsvarande branscher i tabellen har och följaktligen inte känner pressen på att följa dessa riktlinjer. Men tillförlitligheten för det kan likväl ifrågasättas då endast 6% av alla sampelföretagen var inom finansbranschen.

Bransch	ROA	ROE	Anställda	Omsättning (milj. €)
Finans	7,27 %	16,13 %	3 623	3 464
Handel	4,80 %	-40,27 %	2 925	1 042
Läkemedel	3,80 %	6,80 %	5 381	2 474
Energi	7,35 %	9,55 %	1 044	863
Logistik	8,20 %	16,30 %	13 342	2 335
Skog & Papper	12,20 %	21,20 %	191	121
Bygg	11,60 %	23,50 %	3 098	811

Tabell 2: Medelvärde för de som inte utnyttjar GRI-riktlinjer, 42% börsnoterade.

Inom ramen av tabell 1 var det 74% av företagen som var börsnoterade medan motsvarande i tabell 2 hade 42% börsnoterade företag. Resultatet av det här kan sammanlänkas till intressentteorin, eftersom företagen med mer intressenter har mera tryck på sig av både kvalitet som kvantitet av ansvarsredovisning. Detta kan jämföras med tabell 3 som visar företagen som inte hade någon ansvarsredovisning alls och inga av de företagen var heller börsnoterade.

Bransch	ROA	ROE	Anställda	Omsättning (milj. €)
Skog & Papper	0,60 %	-13,90 %	1 825	760
Energi	8,00 %	50,95 %	166	1 648

Tabell 3: Medelvärde för icke rapporterade, 0 börsnoterade.

Finland har många stora företag som inte är börsnoterade. Bortsett från det kan variabeln storlek och börsnotering länkas till att företagen använder sig av riktlinjer som är tidskrävande och som tillkommer med all dess kostnader, för med en börsnotering framkommer även fler intressenter och företagen får större tryck för att legitimera sin verksamhet. Industriklassificeringen är ett element som inte kan ignoreras när det gäller strävan för en bättre redovisning. Kvaliteten är väsentlig, eftersom företagen lätt kan beskriva sin positiva möda medan avgörande miljöpåverkan eller samhällspåverkan undanhålls. Följande kvalitetsundersökning kommer då endast att beakta de företagen som har använt sig av GRI:s riktlinjer.

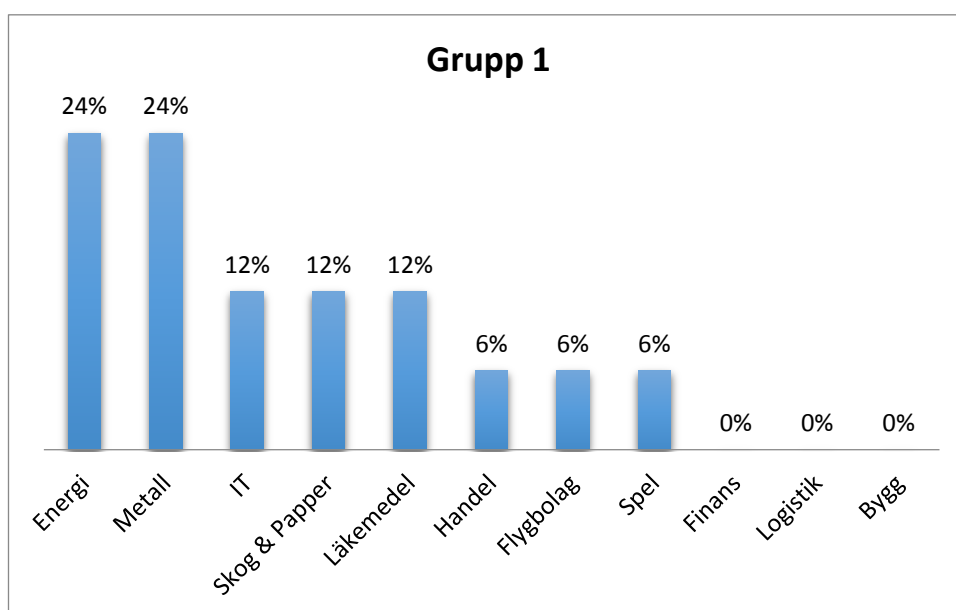
4.1 Kvalitetsfördelning av GRI-redovisningarna

GRI, har som tidigare nämnts, indikatorer som företagen kan följa inom varje aspekt, ekonomi, miljö och social. Forskningen tar endast hänsyn till miljö- och sociala aspekter för att kunna avgöra faktorer för de icke-lagstadgade redovisningarna. Inom miljödelen har GRI 30 stycken indikatorer varav 17 stycken är kärnindikatorer, vilket beaktas som viktigare punkter att redovisa för än de andra som ses som tilläggsindikatorer. Den sociala delen består av 40 stycken indikatorer varav 26 stycken är kärnindikatorer. Trots det här har slutresultaten

visat att alla 70 indikatorer har använts av sampeföretagen, vissa mer än andra. Indikatorerna, som kan hittas i bilaga 1, förklarar vad som anses vara väsentligt för företagen att redovisa.

Viss information kan anses vara konfidentiell datatillgänglighet eller så kan det handla om juridiska- alternativt integritetsfrågor och företagen som inte vill redovisa den informationen bör då ta upp den orsaken under gällande indikator om de inte vill redovisa det fullständigt. Ingen specifik förklaring behövs dock vid fall av utelämnning av någon indikator. Kvaliteten av redovisningarna har bestämts efter varje indikator och har tillgivits ett (1) poäng för fullständig redovisning av indikatorskravet. För delvis redovisning har 0,5 poäng tillgivits och noll poäng har getts då ingen information finns inom indikatorn.

Resultaten av de 35 rapporterna redovisade efter GRI:s riktlinjer är uppdelade i två grupper. Detta för att kunna urskilja faktorer på de med bättre redovisning och de som inte redovisar i samma grad. Inget företag hade en fullständig redovisning av alla indikatorer. Grupp 1 består av de med stark redovisning på plats 1-17, och i grupp 2 finns de på plats 18-35. I grupp 1 var metall och energi den ledande branschen med högsta poäng och samma i grupp 2 men där kom även IT-branschen med på samma plats.

Figur 8: Översikt över branschenheterna med starkast redovisning, 82% börsnoterade.

I figur 6 klargörs hur branscherna har varit indelade i den ledande gruppen med starkast redovisning. För att få ett bättre begrepp om de avgörande faktorerna för kvalitetsinvesteringen kan bero på variablerna forskningen har behandlat tidigare har även medelvärdet räknats ut här för de karakteristiska nyckeltalen.

Bransch	ROA	ROE	Anställda	Omsättning (milj. €)
IT	3,8 %	32,2 %	58 115	15 865
Energi	6,2 %	10,3 %	5 478	6 636
Handel	5,30 %	9,80 %	19 741	9 686
Skog & Papper	-4 %	-7 %	16 758	7 720
Metall	8,48 %	26,25 %	17 562	4 714
Flygbolag	1,90 %	2,10 %	6 784	2 449
Läkemedel	68 %	91 %	2 113	800
Spel	0,00 %	78,50 %	0	1 775

Tabell 4: Medelvärde för grupp 1.

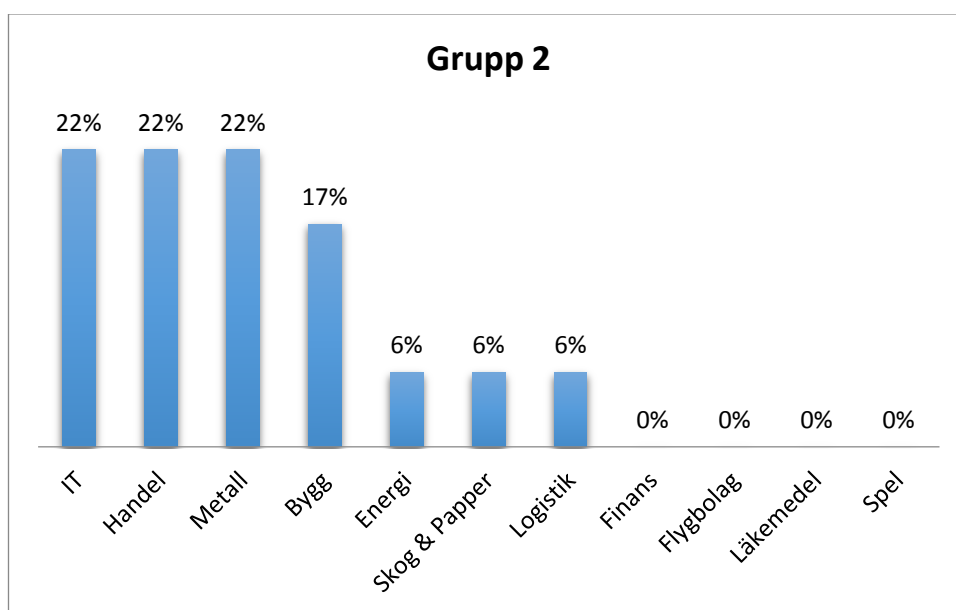
Medeltalet för omsättning per bransch för grupp 1 är högre än medeltalet för grupp 2 (tabell 4 och tabell 5) och siffrorna för medeltalet anställda är högre. Även andelen börsnoterade företag är större för grupp 1, 82% respektive 67% i grupp 2. ROE för branscherna inom energi, handel, skog och papper var dock större för grupp 2, endast IT och metall branschen hade större ROE i grupp 1. Detta innebär att inget entydligt kan sägas om avkastningen på eget kapital har en stor påverkan.

Bransch	ROA	ROE	Anställda	Omsättning (milj. €)
IT	6 %	13 %	12 976	1 475
Energi	7,40 %	14,00 %	262	1 282
Handel	8 %	20 %	8 249	4 094
Skog & Papper	0,90 %	-1,00 %	3 867	1 010
Metall	5 %	2 %	16 116	3 236
Logistik	2,60 %	4,50 %	27 460	1 946
Bygg	6 %	13 %	9 516	2 014

Tabell 5: Medelvärde för grupp 2.

Medelvärdet för omsättningen som visas i tabell 5 är alla på ganska jämlik nivå medan medelvärdet för grupp 1 (tabell 4) hade större differens emellan

branscherna. På en relativ nivå kan man förmoda att större företag har bättre kvalitet av hållbarhetsredovisningar. Slutsatsens reliabilitet kan ifrågasättas eftersom företagens egna motiv inte har genomskådats och det kan förekomma andra små företag med väldigt omfattande redovisning, dock är det så resultaten av denna forskning visar.

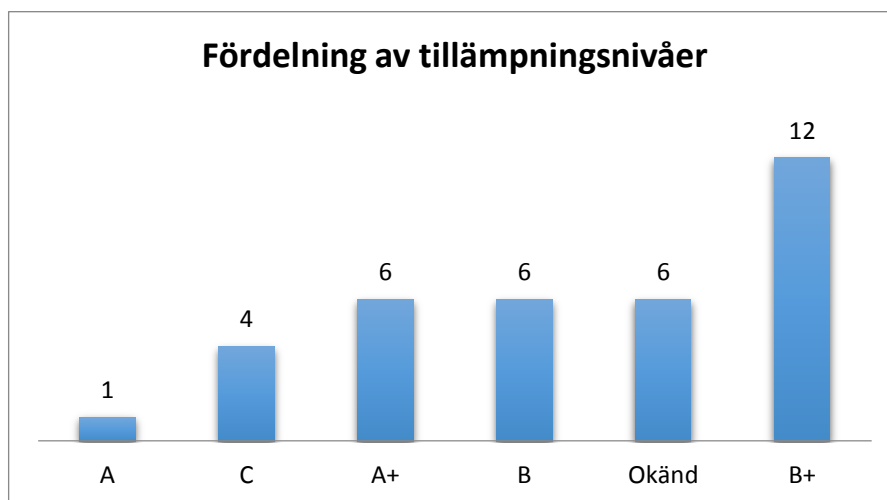

Figur 9: Översikt över branscherna med delvis redovisning, 67% börsnoterade.

Branscherna som kan urskiljas från grupp 1 med grupp 2 är flygbolag, spel och läkemedel som alla verkade i grupp 1 för en starkare redovisning medan hela byggnadsbranschen kunde hittas i grupp 2.

Redovisningarnas tillämpningsnivåer var uppdelade efter A, B och C beroende på vilken nivå företagets redovisning är på. Nivån C kan då tilldelas åt företagen som förbrukar riktlinjerna för första gången medan B och A kan tilldelas åt avancerade användare. Har redovisningen bestyrkts av en utomstående parter kan ett plus tilläggas efter bokstaven, exempelvis C+ för nybörjaranvändare med en rapport bestyrkt av utomstående part. Tillämpningsnivåerna kan anges av

företagen själv. Bland de undersökta företagen var den vanligaste tillämpningsnivån B+ vilket pekar på att användning av riktlinjerna blir vanligare.

Figur 10: Tillämpningsnivåerna på forskningens sampelföretag.

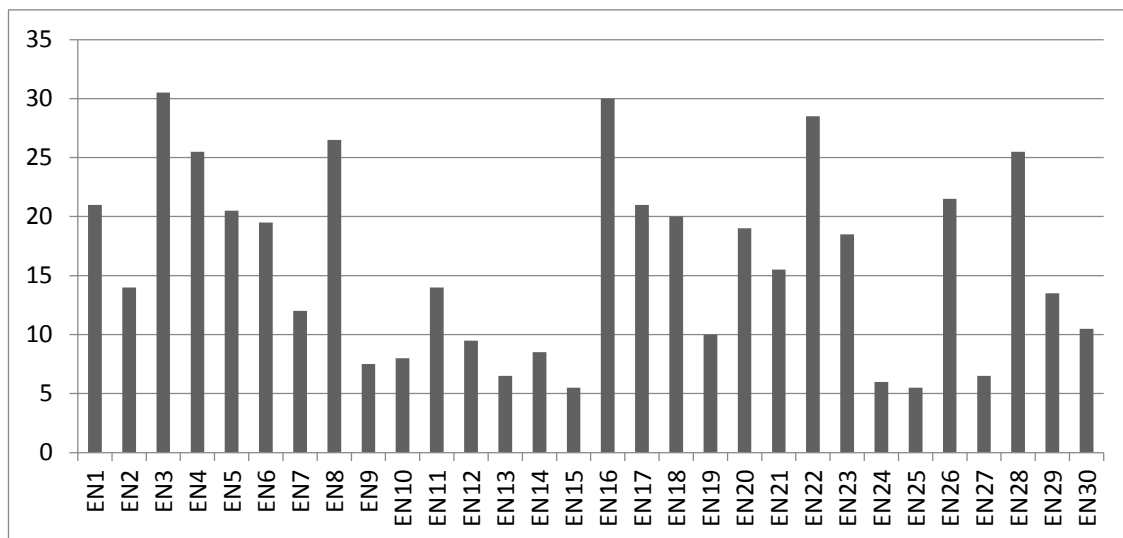
Kommande resultat i forskningen visar resultatindikatorerna för företagens redovisade aspekter. Dessa är grunderna som företagen har bedömts efter och anses viktiga enligt GRI:s riktlinjer för en fullständig redovisning av samhälle och miljö. Genom att dela upp användningen av indikatorer kan man se i vilken utsträckning GRI:s riktlinjer används och vilka faktorer som anses viktigast i den aktuella redovisningen.

4.2 Miljömässiga resultatindikatorer

Den mest använda indikatorn för miljömässiga frågor var EN3 som står för *”Direkt energianvändning per primär energikälla”*. Hela 87% av företagen spridda över branscherna använde sig av denna kärnindikator. Följt med kärnindikatorn EN16 *”Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt”* som användes av 86% av företagen kan man förmoda att dessa miljöfrågor är de allra mest aktuella för tillfället och företagen behöver klargöra sin handling inom aspekten. Intresseväckande med det här resultatet är även utspriddheten bland de använda indikatorerna trots givna kärnindikatorer och tilläggsindikatorer.

Tilläggsindikatorerna EN5 *”Minskad energianvändning genom sparande och effektivitetsförbättringar”* och EN6 *”Initiativ för att tillhandahålla produkter och tjänster som är energieffektiva eller baserade på förnyelsebar energi, samt minskningar av energi behovet som ett resultat av dessa initiativ”* har exempelvis blivit mer använd än EN11 *”Lokalisering och storlek av ägd, hyrd och brukad mark, i eller intill skyddade områden och områden med högt biologiskt mångfaldsvärde utanför skyddade områden”* och EN12 *”Beskrivning av väsentlig påverkan från aktiviteter, produkter och tjänster på den biologiska mångfalden i skyddade områden, samt områden med hög biodiversitet utanför skyddade områden”* som båda två är kärnindikatorer.

Bilaga 2 har exempel på hur en fullständig redovisning för indikatorn har poängsatts samt hur en delvis redovisning har fått sitt poäng.

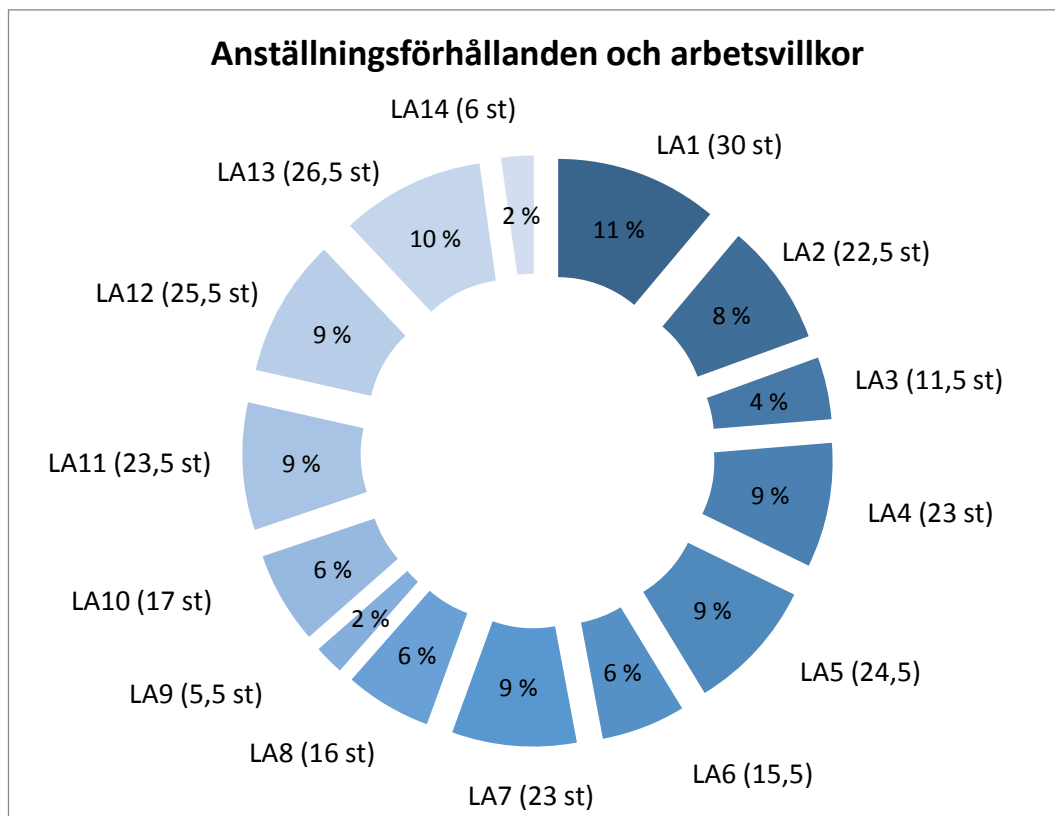
Figur 11: Översikt över hur GRI:s miljöindikatorer har använts.

4.3 Sociala resultatindikatorer

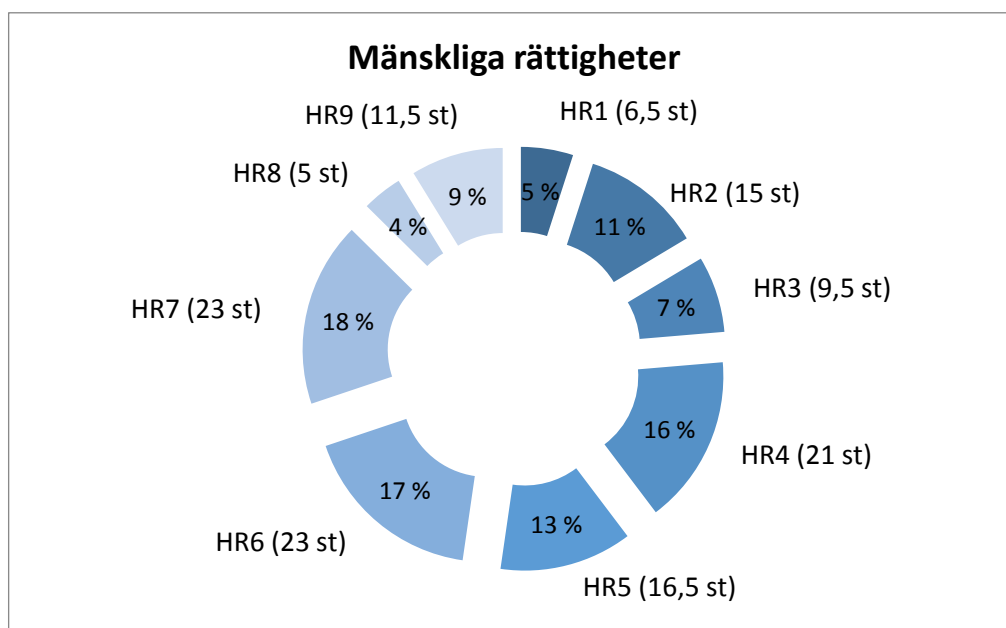
Den sociala dimensionen har blivit uppdelad i skilda sektioner efter GRI:s riktlinjer. Detta på grund av utsträckningen av den sociala delen och intressenterna. Dessa sektioner består av anställningsförhållanden och arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, samhällsfrågor samt produktansvar.

Mest använda indikatorn inom anställningsförhållanden och arbetsvillkor var LA1 *”Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region”* följt av LA13 *”Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer”*. Data som krävs för den här informationen är väldigt specifik och anses vara väsentlig för företagens samhällsansvar för jämställdhet. Aspekten för företagens anställningsförhållanden har haft mest indikatorer inom den sociala dimensionen.

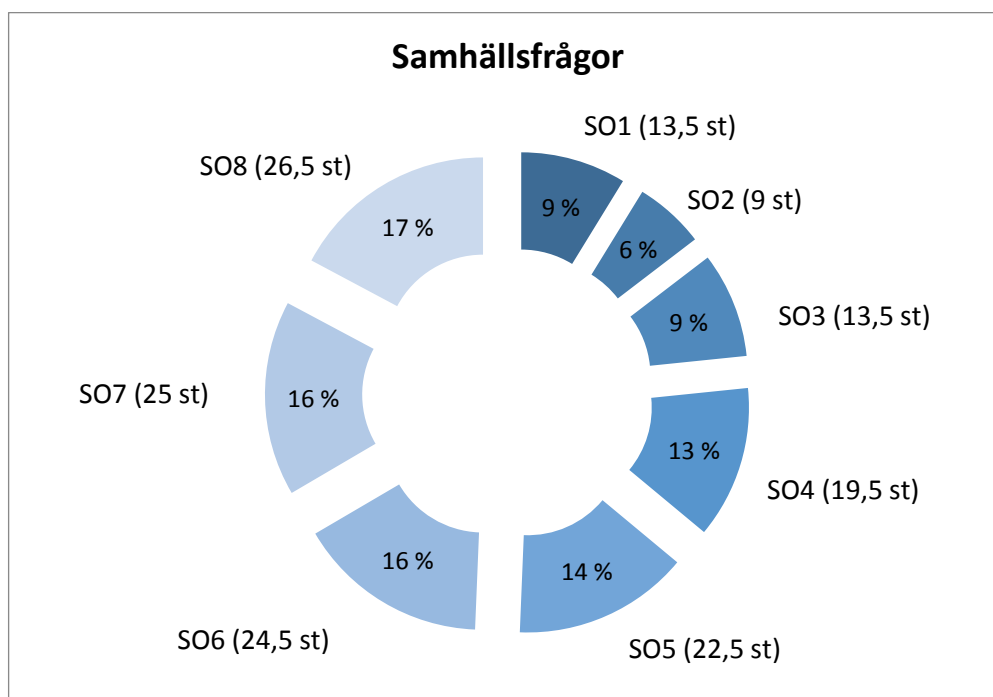
Figur 12: Översikt över de använda indikatorerna för anställningsförhållanden och arbetsvillkor.

Figur 13: Översikt över de använda indikatorerna för mänskliga rättigheter.

De mest använda indikatorerna för mänskliga rättigheter var HR7 och HR6 som beträffar tvångsarbete och barnarbete. Det är ett faktum att dessa problem har varit aktuella globalt de senaste årtioende och det är förståeligt att företagen vill klargöra sin roll inom området.

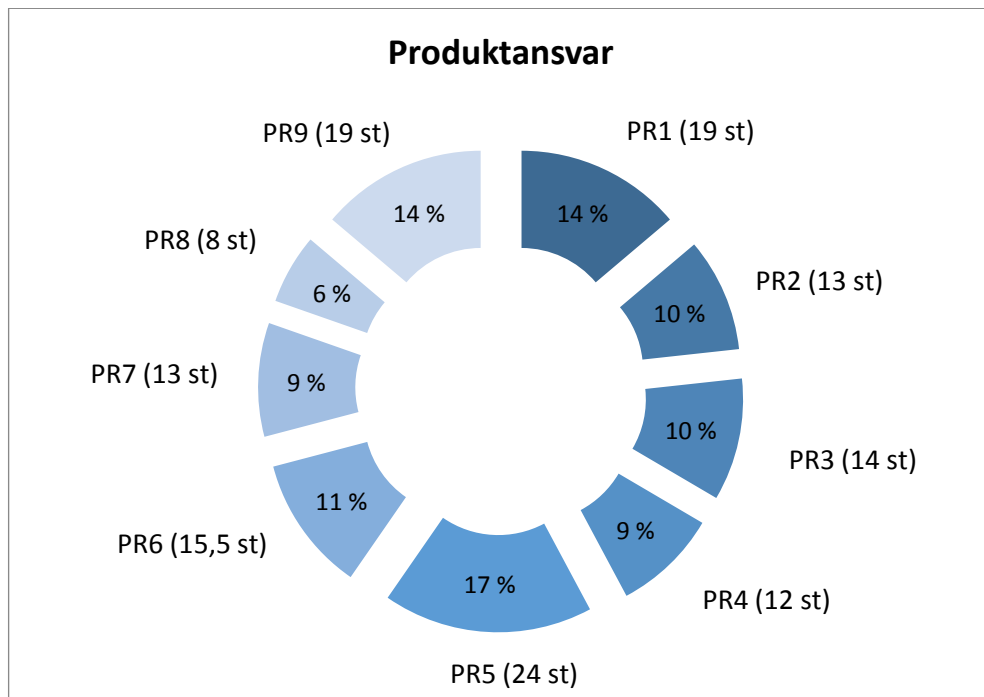
Populärast bland samhällsfrågor som kan ses i figur 14 var SO8 *”Belopp för betydande böter och totalt antal icke-monetära sanktioner mot organisationen för brott mot gällande lagar och bestämmelser”* fungerande som kärnindikator följt av tilläggsindikatorerna SO7 och SO6. Tilläggsindikatorernas dilemma är inom politik och konkurrenshämmande aktiviteter. Dessa resultat tyder på att indikatorerna med dålig konsekvens som följd för företagen om ovisshet skulle uppstå angående deras roll har en stor betydelse, oavsett om de anses som kärnindikator av GRI eller ej. Därefter kan man ifrågasätta om detta verkligen är en trend som företagen tar an beroende på aktuella världsbekymmer eller om det verkligen ligger i grunden av företagens hänsynstagande.

Figur 14: Översikt över de använda indikatorerna för samhällsfrågor.

Slutligen inom sociala ansvarstaganden tas produktansvar upp. Endast i denna grupp fick en tilläggsindikator mest använda förbrukare, PR5 *”Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar”*. På delad andra-plats

kom PR1 och PR9 som tog upp aspekter angående produkters livscykel som kan ha effekt på kundernas säkerhet och hälsa samt brytande mot lagar gällande produktsäkerhet för kunderna. Här kan man se att företagens egna välmående har beaktats mer i redovisningarna än kundernas välmående och kan knytas till Adam Smiths teori om att människans största drivkraft är egennyttan.

Figur 15: Översikt över de använda indikatorerna för produktansvar.

5 SLUTDISKUSSION

Detta arbete beaktade endast redovisningar inom aspekterna för samhälle och miljö, för att kunna förbättra uppfattningen om den frivilliga redovisningen. Hållbarhetsredovisningen verkar vara ett fenomen, som ökar genom åren enligt GRI-statistiken och denna forskning visar att många företag strävar efter att legitimeras sig i allt högre grad. Genom att studera vilka faktorer som kan avgöra redovisningens befintlighet kunde arbetets syfte uppfyllas och det gav även en bra insyn på vad denna rapport består av.

Det är således högt trovärdigt att företagen måste känna pressen från en viss grupp intressenter. Forskningen visade att de som följde GRI:s riktlinjer var till stor del börsnoterade, 74%, medan de som inte följde GRI:s riktlinjer hade endast 42% börsnoterade företag. Detta kan jämföras med de som inte hade någon ansvarsredovisning alls och ingen av de var heller börsnoterade.

Resultatet pekade även på att företagens storlek hade en påverkan på ansvarsrapporteringen eftersom de med stark redovisning hade mycket större medelvärde på omsättningen än de med svagare redovisning samt de utan någon redovisning alls. Som tidigare nämnt i arbetet, krävs det väldigt mycket tid och prestation för att få ihop en hållbarhetsredovisning, speciellt efter GRI:s riktlinjer, och det är därför företagen med större lönsamhet har råd att satsa på det. Dock är ROE talet ett undantag, eftersom medelvärdet för det såg bättre ut för de med svagare redovisning.

Genom att studera hållbarhetsredovisningarna kunde en annorlunda omfattning inom företagsekonomi bildas. Eftersom företagets största drivkraft är egennytta är det intressant att observera företagets frivilliga ödslande på en rapport som även framställer företagets negativa effekt på planeten. Med andra ord måste företagen känna ett tryck att rapportera från samhället. Ett betydelsefullt gemensamt karaktärsdrag som kunde hittas bland sampelföretagen, som redovisade enligt GRI var börsnoteringen och storleken. Börsnoteringen, kan kopplas till intressentteorin, eftersom intressenterna ökar med börsnotering och med stor samhällsmakt följer även stort samhällsansvar (Deegan, 2002).

En annan faktor som kunde kopplas till teorin var industri och branschindelningen. Som tidigare diskuterat kan företagen med negativ påverkan på miljön vara känsligare för transparens än de företag inom andra branscher med mindre påverkan på miljön (Meek et al, 1995). Därför var det intressant att se att dessa branscher hade väldigt stark redovisning, exempelvis metall- och energibranschen.

I den empiriska delen drogs slutsatser från hållbarhetsredovisningarna av de valda företagen genom en innehållsanalys. Denna metod är tidskrävande och reliabiliteten kan ifrågasättas då forskningens samplföretag endast var 50 stycken och slutsatsen togs efter dessa företags redovisningsbeteende. Dock var det av stort intresse att se hur dessa företags redovisningar kunde kopplas till arbetets teoridel genom olika beståndsdelar.

5.2 Förslag till fortsatt forskning

Ett tillvägagångssätt till fortsatt forskning inom hållbarhetsredovisningar skulle vara att studera beteendet i Finland i jämförelse med andra länder. Sverige skulle fungera som ett intressant exempel med tanke på att GRI:s riktlinjer är lagstadgade för företag inom den offentliga sektorn.

Ett annat tillvägagångssätt skulle vara att hitta andra determinanter för dess befintlighet och här kunde företagens kontaktperson för hållbarhetsredovisningar sökas upp och intervjuas.

För att öka reliabiliteten för vissa teorier från denna forskning skulle en fortsatt studie även kunna jämföra och beakta företags redovisningar med färdigt utvalda variabler som börsnotering, storlek eller branschindelning.

KÄLLFÖRTECKNING

Böcker

Atkinson, G., Dietz, S., & Neumayer, E. (2007): Handbook of Sustainable Development. Massachusetts: Edward Elgar Publishing, Inc.

Bryman, A (2002): Samhällsvetenskapliga metoder. Trelleborg: Liber Ab

Deegan, C (2000): Financial accounting theory. Sydney: McGraw-Hill Book Company Australia Pty Limited

Deegan, C & Unerman, J (2006): Financial accounting theory, C, Enskede: European ed. Maidenhead Berkshire: McGraw-Hill Education

Grankvist, P (2009): CSR i praktiken – Hur företaget kan jobba med hållbarhet för att tjäna pengar. Malmö: Liber AB förlag

Löhnman, O & Steinholtz, D. (2003): Det ansvarsfulla företaget: Corporate Social Responsibility i praktiken. Stockholm: Ekerlid

Westermarck, C (1999): Miljöredovisning- kommunikation av etik, vision och ekonomi. Göteborg: Tholin & Larssons förlag

Elektroniska publikationer

Anvisning om miljöaspekter i årsbokslut (2006): Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut. Hänvisning 23.2.2014. Tillgängligt från: <http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/3A51E5EE6E80A755C225736B002E91DD?openDocument>

Cone Communications (2013): Echo Global CSR Study. Hänvisning 24.2.2014. Tillgängligt från: http://www.conecomm.com/stuff/contentmgr/files/0/dfd8ac4a95f78de426c2cb117656b846/files/2013_cone_communicationsecho_global_csr_study.pdf

Europeiska Gemenskapernas Kommissions Grönbok (2001): Främjande av en europeiskt ram för företagens sociala ansvar. Hänvisning 18.2.2014. Tillgängligt från: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/com/2001/com2001_0366sv01.pdf

Förordning (2009): Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapernas miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG. Hänvisning 21.3.2014. Tillgängligt från: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:342:0001:0045:SV:PDF>

Global Reporting Initiative (2000-2006): G3 Riktlinjer för hållbarhetsredovisning version 3.0. Tillgängligt från:
<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Swedish-G3-Reporting-Guidelines.pdf>

Global Reporting Initiative (2000-2006): GRI:s tillämpningsnivåer, version 3.0. Tillgängligt från: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Swedish-G3-Application-Levels.pdf>

Global Reporting Initiative (2000-2011): G3.1 Sustainability Reporting Guidelines version 3.1 Tillgängligt från:
<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/G3.1-Guidelines-Incl-Technical-Protocol.pdf>

Global Reporting Initiative (2011): Sustainability Reporting Statistics Tillgängligt från: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-Reporting-Trends-2011.pdf>

Global Reporting Initiative (2013): G4 Sustainability Reporting Guidelines version 4.0. Hänvisning 20.2.2014. Tillgängligt från:
<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf>

Grann, O (1985): WCED Public Hearing. Hänvisning 20.1.2014. Tillgängligt från: <http://www.un-documents.net/ocf-01.htm>

Hindles, T (2009): Triple bottom line. Hänvisning 20.1.2014. Tillgängligt från: <http://www.economist.com/node/14301663>

Holme, L. & Watts, R. (1999): Corporate Social Responsibility. Hänvisning 12.3.2014. Tillgängligt från:
<http://www.megamindservices.in/pdfs/CORPORATE%20SOCIAL%20RESPONSIBILITY.pdf>

JungleMinds (2006): Online Sustainability Reporting. Hänvisning 18.2.2014 Tillgängligt från: <http://www.jungleminds.com/our-publications/article/online-sustainability-reporting-europe-largest-companies/>

KPMG (2014): The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013. Hänvisning 31.3.2014. Tillgängligt från:
<http://www.kpmg.com/global/en/issuesandinsights/articlespublications/corporate-responsibility/pages/default.aspx>

Leonard, D. & McAdam Rodney (2003): Corporate Social Responsibility: Quality and ethics. Hänvisning 12.3.2014. Tillgängligt från:
<http://alexandrow.pdfforms.texas-quality.org/SiteImages/125/Reference%20Library/Social%20Responsibility%20-%20Leonard.pdf>

McKnett, C. (2013): The investment logic for sustainability. Hänvisning 20.3.2014. Tillgängligt från:
http://www.ted.com/talks/chris_mcknett_the_investment_logic_for_sustainability

Miljöförvaltning (2013): Miljösystem och miljöstyrning. Hänvisning 19.3.2014. Tillgängligt från: http://www.miljo.fi/sv-FI/Konsumtion_och_produktion/Miljosystem_och_miljostyrning

Miljöskyddslag (2000): Hänvisning 9.3.2014. Tillgängligt från: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2000/20000086?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=milj%C3%B6skyddslag>

Nationalencyklopedin, (2014): Hänvisning 12.3.2014. Tillgängligt från: <http://www.ne.se/globalisering>

Regeringskansliet: Hållbart företagande (CSR). Hänvisning 19.2.2014. Tillgängligt från: <http://www.government.se/sb/d/2657/a/142487>

Trading Economics (2013): GDP Forecast. Hänvisning 21.3.2014. Tillgängligt från: <http://www.tradingeconomics.com/forecast/gdp>

UNFPA: The United Nations Population Fund. Hänvisning 21.1.2014. Tillgängligt från: <https://www.unfpa.org/public/>

UN documents: Report of the World commission on Environment and Development. Hänvisning 20.1.2014. Tillgängligt från: <http://www.un-documents.net/ocf-01.htm>

Upprättande av verksamhetsberättelse, 2006: Bokföringnämndens allmänna anvisning om upprättande av verksamhetsberättelse. Hänvisning 24.2.2014. Tillgängligt från: <http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/98FEC1AA5DCEA0BAC225723600596CF1?openDocument>

World Bank Group: Working for a World free of Poverty. Hänvisning 21.1.2014. Tillgängligt från: <http://www.worldbank.org/en/topic/sustainabledevelopment>

Yttra (2013): Hållbarhetsrapportering leder till högre kassaflöden. Hänvisning 24.2.2014. Tillgängligt från: <http://yttra.se/hallbarhetsrapportering-leder-till-hogre-kassafloden/>

Artiklar

Clarkson, M.B.E (1995): A stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance. The Academy of Management Review Vol.20, No. 1

Deegan, C (2002): Introduction: The legitimizing effect of social and environmental disclosure – A theoretical foundation. Accounting, Auditing & Accountability Journal, Vol. 15, No. 3

Dilling, P (2009): Sustainability Reporting in a Global Context. International Business & Economics Research Journal, Vol. 9, No. 1

Guthrie, James, Parker & Lee (1989): Corporate Social Reporting, A rebuttal of Legitimacy Theory. *Accounting and Business research* Vol. 19, No. 76

Leal, G., Fa, M. & Pasola, J. (2003): Using Environmental Management systems to increase firms' competitiveness. *Corporate Social – Responsibility and Environmental Management* Vol.10 No.2

Lépineux, F (2005): Stakeholder Theory, Society and Social Cohesion. *Corporate Governance* Vol. 5, No. 2

Maccarrone, P. (2009): Factors influencing the attitude towards corporate social responsibility: some empirical evidence from Italy. *Corporate Governance* Vol.9, No.2

Meek, G.K., Roberts, C.B & Gray, S.J (1995): Factors influencing voluntary annual report disclosures by U.S., UK. and continental European multinational corporations. *Journal of International Business Studies* Vol.26, No.3

O'Donovan, G (2002): Environmental disclosures in the annual report: Extending the applicability and predictive power of legitimacy theory. *Accounting, Auditing & Accountability Journal* Vol. 15, No. 3

Woodward, D., Edwards, P. & Birkin, F. (2001): Some evidence on executives' views of corporate social responsibility. *British Accounting Review*, Vol. 33 No.3

Bilaga 1: GRI:s indikatorer

Kärnindikatorer är bemärkta med tjock stil.

Miljöredovisning

Aspekt: material

EN1 Materialanvändning i vikt eller volym.

EN2 Återvunnet material i procent av materialanvändning

Aspekt: energi

EN3 Direkt energianvändning per primär energikälla.

EN4 Indirekt energianvändning per primär energikälla.

EN5 Minskad energianvändning genom sparande och effektivitetsförbättringar.

EN6 Initiativ för att tillhandahålla produkter och tjänster som är energieffektiva eller baserade på förnyelsebar energi, samt minskningar av energi behovet som ett resultat av dessa initiativ.

EN7 Initiativ för att minska indirekt energianvändning samt uppnådd reduktion.

Aspekt: vatten

EN8 Total vattenanvändning per källa

EN9 Vattenkällor som väsentligt påverkas av vattenanvändningen.

EN10 Återvunnen och återanvänd vattenvolym, i totala siffror och i procent av totalt använd volym.

Aspekt: Biologisk mångfald

- EN11** Lokalisering och storlek av ägd, hyrd och brukad mark, i eller intill skyddade områden och områden med högt biologiskt mångfaldsvärde utanför skyddade områden.
- EN12** Beskrivning av väsentlig påverkan från aktiviteter, produkter och tjänster på den biologiska mångfalden i skyddade områden, samt områden med hög biodiversitet utanför skyddade områden.
- EN13** Skyddade eller restaurerade habitat (livsmiljöer).
- EN14** Strategier, pågående åtgärder och planer för att framgent hantera påverkan på den biologiska mångfalden.
- EN15** Antal IUCN-rödlistade arter och nationellt skyddade arter med habitat i områden som påverkas av verksamheten.

Aspekt: utsläpp till luft och vatten samt avfall

- EN16** Totala direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.
- EN17** Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt.
- EN18** Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser, samt uppnådd minskning.
- EN19** Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen, i vikt.

- EN20** NO_x, SO₂ samt andra väsentliga luftföroreningar, i vikt per typ.
- EN21** Totalt utsläpp till vatten, per kvalitet och recipient.
- EN22** Total avfallsvikt, per typ och hanteringsmetod.
- EN23** Totalt antal och volym av väsentligt spill.
- EN24** Vikt av transporterat, importerat, exporterat eller behandlat avfall, som klassats som miljöfarligt enligt villkoren i Baselkonventionens Bilagor I, II, III och VIII, samt procent transporterat avfall som transporterats internationellt.
- EN25** Identitet, storlek, skyddsstatus och värde avseende biologisk mångfald för vattenmassor med tillhörande habitat som väsentligt påverkas av den redovisande organisationens utsläpp av vatten samt dess avgivna avrinningsvatten.

Aspekt: Produkter och tjänster

- EN26** Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultat härav.
- EN27** Procent av sålda produkter och deras förpackningar som återinsamlas, per kategori.

Aspekt: efterlevnad

EN28 Monetärt värde av betydande böter, och det totala antalet icke-monetära sanktioner till följd av överträdelser av miljölagstiftning och -bestämmelser.

Aspekt: transport

EN29 Väsentlig miljöpåverkan genom transport av produkter och andra varor och material som används i organisationens verksamhet, inklusive medarbetarnas arbetsresor/tjänsteresor.

Aspekt: Övergripande

EN30 Sammanlagda kostnader och investeringar för miljöskydd, per typ.

Social redovisning

Anställningsförhållanden och arbetsvillkor

Aspekt: anställning

LA1 Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region.

LA2 Antal anställda som slutat och personal omsättning, per åldersgrupp, kön och region.

LA3 Förmåner som ges till heltidsanställd personal och som inte omfattar tillfälligt eller deltidsanställda. Informationen ska ges för varje större verksamhet.

Aspekt: relationer mellan anställda och ledning

LA4 Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal.

LA5 Minsta varseltid angående betydande förändringar i verksamheten, med upplysning om huruvida detta är specificerat i kollektivavtal.

Aspekt: hälsa och säkerhet i arbetet

LA6 Andel av personalstyrkan (i procent) som är representerad i formella och för ledning och personal gemensamma kommittéer för hälsa och säkerhet, som bistår med övervakning och rådgivning om program för hälsa och säkerhet.

LA7 Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade dagar, frånvaro samt totala antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region.

LA8 Utbildning, rådgivning, förebyggande åtgärder och riskhanteringsprogram på plats för att stödja de anställda, deras familjer eller samhällsmedlemmar beträffande allvarliga sjukdomar.

LA9 Frågor om hälsa och säkerhet som omfattas av formella överenskommelser med fackföreningar.

Aspekt: utbildning

LA10 Genomsnittligt antal och utbildningstimmar per anställd och år, fördelat på personalkategorier.

LA11 Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut.

LA12 Andel anställda (i procent) som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärutveckling.

Aspekt: mångfald och jämställdhet

LA13 Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer.

LA14 Löneskillnad i procent mellan män och kvinnor per personalkategori.

Mänskliga rättigheter

Aspekt: investerings- och upphandlingsrutiner

HR1 Procentuell andel och antal betydande investeringsbeslut som inkluderar krav gällande mänskliga rättigheter, eller som har genomgått en granskning av hur mänskliga rättigheter hanteras.

HR2 Procent av betydande leverantörer och underleverantörer som har granskats avseende efterlevnad av mänskliga rättigheter, samt vidtagna åtgärder.

HR3 Totalt antal personalutbildningstimmar som ägnats åt utbildning i policyer och rutiner för mänskliga rättigheter, som är relevanta för verksamheten, samt andelen av de anställda som genomgått sådan utbildning.

Aspekt: icke-diskriminering

HR4 Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder.

Aspekt: föreningsfrihet och rätt till kollektivavtal

HR5 Verksamheter för vilka man uppmärksammat att föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits för att stödja dessa rättigheter.

Aspekt: barnarbete

HR6 Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av barnarbete.

Aspekt: tvångsarbete

HR7 Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för tvångsarbete och obligatoriskt arbete, och åtgärder som vidtagits för att bidra till avskaffande av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

Aspekt: säkerhetsrutiner

HR8 Procentandel av säkerhetspersonalen som fått utbildning i organisationens policyer och rutiner som handlar om mänskliga rättigheter, som är relevanta för verksamheten.

Aspekt: ursprungsbefolkningars rättigheter

HR9 Totalt antal fall av kränkningar mot ursprungsbefolkningars rättigheter och vidtagna åtgärder.

Samhällsfrågor

Aspekt: samhälle

SO1 Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program och rutiner som utvärderar och styr verksamhetens påverkan på samhällen, inklusive inträde, verksamhet och utträde.

Aspekt: korrruption

SO2 Procentandel och totala antalet affärsenheter som analyserats avseende risk för korrruption.

SO3 Procentandel av de anställda som genomgått utbildning i organisationens policyer och rutiner avseende motverkan mot korrruption.

SO4 Åtgärder som vidtagits på grund av korrptionsincidenter.

Aspekt: politik

SO5 Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying.

SO6 Totalt värde av bidrag och gåvor i form av pengar eller in natura till politiska partier, politiker och likartade institutioner, per land.

Aspekt: konkurrenshämmande aktiviteter

SO7 Totalt antal juridiska åtgärder som vid tagits mot organisationen för konkurrens hämmande aktiviteter, överträdelse av konkurrens lagstiftning och monopol beteende, samt utfallet härav.

Aspekt: efterlevnad

SO8 Belopp för betydande böter och totalt antal icke-monetära sanktioner mot organisationen för brott mot gällande lagar och bestämmelser.

Produktansvar

Aspekt: kundernas hälsa och säkerhet

PR1 De faser i livscykeln då produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet ska utvärderas i förbättringssyfte, och andelen av väsentliga produkt- och tjänstekategorier som genomgått sådana utvärderingsprocesser.

PR2 Totalt antal fall där regler och frivilliga koder gällande hälso- och säkerhetspåverkan från produkter och tjänster under deras livscykel inte efterlevts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.

Aspekt: märkning av produkter och tjänster

PR3 Typ av produkt- och tjänsteinformation som krävs enligt rutinerna, samt andel i procent av produkter och tjänster som berörs av dessa krav.

PR4 Totalt antal fall där bestämmelser och frivilliga koder för information om och märkning av produkter och tjänster inte följts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.

PR5 Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar.

Aspekt: marknadskommunikation

PR6 Program för efterlevnad av lagar, standarder och frivilliga koder för marknads kommunikation, inklusive marknadsföring, PR och sponsring.

PR7 Totalt antal fall där bestämmelser och frivilliga koder gällande marknads kommunikation, inklusive annonsering, marknadsföring och sponsring inte följts. Informationen ska ges uppdelat efter effekten av bristen på efterlevnad.

Aspekt: kundernas integritet

PR8 Totalt antal underbyggda klagomål gällande överträdelser mot kundintegriteten och förlust av kunddata.

Aspekt: efterlevnad

PR9 Betydande bötesbelopp för brott mot gällande lagar och regler gällande tillhandahållandet och användningen av produkter och tjänster.

Bilaga 2: Exempel på redovisning enligt indikator

Fullständig redovisning 1 poäng:

EN3: Kesko

In Finland, multi-energy monitoring covered 2,533,592 m2 and electricity monitoring alone 581,491 m2 in 2012. The coverage of multi-energy monitoring i.e. monitoring properties in respect of electricity, heating energy and water consumption is 69%.

LA1: Fortum

Workforce by employment type, employment contract and region, broken down by gender

	<i>Finland</i>		<i>Sweden</i>		<i>Russia</i>		<i>Poland</i>		<i>Other countries</i>		<i>Total</i>	
	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>
<i>Employment contract</i>												
<i>Permanent</i>	1,865	660	1,392	602	2,869	1,11	517	159	514	211	7,157	2,742
<i>Fixed-term</i>	70	53	29	30	169	99	7	2	9	4	284	188
<i>Employment type</i>												
<i>(permanently employed)</i>												
<i>Full-time</i>	1,79	604	1,371	542	2,861	1,105	517	159	507	188	7,046	2,598
<i>Part-time</i>	75	56	25	56	8	5	0	0	7	23	115	140

HR7: Wärtsilä

Wärtsilä supports and respects basic human values as outlined in the UN's Universal Declaration of Human Rights. Wärtsilä also supports the Ten Principles of UN Global Compact, of which six principles are related to Human and Labour rights. Wärtsilä does not accept the use of forced labour or child labour in any form. Wärtsilä is unaware of any cases of breach of human rights, discrimination, infringements of rights at work or the use of forced or child labour. During the reporting period the following misconducts was realized. Wärtsilä Korea Ltd. was charged a penalty fee of EUR 15,079 for not fulfilling its legal obligation to hire disabled persons covering a minimum of 5% of the total headcount. The company has mainly hired blue collar employees, which limits the suitable job offerings to disabled persons. All the company's main suppliers are required to comply with Wärtsilä's requirements, in order to gain approved supplier status. Wärtsilä assesses all companies in conjunction with mergers and acquisitions. An integral part of these due diligence assessments is compliance with relevant legislation.

Delvis redovisning 0,5 poäng:**EN3: DNA**

Consumption of own vehicles 2012 (diesel, petrol) approx. 6,34. Other fuel approx. 1,61.

LA1: Metsäliitto

<i>EMPLOYEES</i>	<i>2012</i>
<i>Number of employees</i>	<i>11,447</i>
<i>Share of permanent employees, %</i>	<i>94</i>
<i>Average age, years</i>	<i>44,1</i>
<i>Average years served, years</i>	<i>16,30</i>
<i>Employee turnover, %</i>	<i>12</i>
<i>Ration between men/women, %</i>	<i>78/22</i>
<i>Share of women in management, %</i>	<i>9,70</i>
<i>Sickness absenteeism, %</i>	<i>4,10</i>
<i>Work accident absenteeism, %</i>	<i>0,22</i>

<i>Number of work related fatalities, nro of cases</i>	<i>1</i>
<i>Number of occupational diseases, nro of cases</i>	<i>2</i>

The regional breakdown by gender is not considered as material

HR7: Vaisala

Vaisala endorses the United Nations' Universal Declaration of Human rights, the international Labour Organization's Declaration on fundamental Principles and Rights at Work, The OECD Guidelines for Multinational Enterprises, and the Ten Principles of Global Compact.

Bilaga 3: Rangordning av företagen efter kvalitetsundersökningen

<u>Plats</u>	<u>Tillämpningsgrad</u>	<u>Företag</u>	<u>Miljö</u>	<u>Social</u>	<u>Totalt</u>
1.	A+	Metsäliitto	24,5	31,5	56
2.	A+	Wärtsilä	18,5	36,5	55
3.	B	Elisa	21	33	54
4.	A	Finnair	19,5	33,5	53
5.	A+	Kesko	23	29	52
6.	B+	Fortum	22,5	25	47,5
7.	B+	Outokumpu	27	20,5	47,5
8.	B+	Neste Oil	21	21	42
9.	Okänd	Orion	15	26,5	41,5
10.	B+	Kemira	18,5	23	41,5
11.	A+	Nokia	19,5	21,5	41
12.	B+	Metso	15	25,5	40,5
13.	B+	Outotec	12,5	28	40,5
14.	A+	Bayer	17,5	22,5	40
15.	B+	UPM-Kymmene	19,5	18,5	38
16.	B+	Veikkaus	10	27,5	37,5
17.	B+	Vaisala	7	27,5	34,5
18.	Okänd	DNA	7	23,5	30,5
19.	Okänd	Rautaruukki	13,5	16,5	30
20.	C	SOK	14	16	30
21.	Okänd	Alko	7,5	22	29,5
22.	A+	Tieto	9,5	20	29,5
23.	B+	Itella	10,5	18	28,5
24.	B	Gasum	13,5	14,5	28
25.	B+	Ahlstrom	15,5	12	27,5
26.	B+	Lemminkäinen	8,5	18	26,5
27.	B	PKC	7	17,5	24,5
28.	B	Kone	12	11,5	23,5
29.	B	Cargotec	9,5	13,5	23
30.	B	Componenta	12	8,5	20,5

31.	C	YIT	8	12	20
32.	C	Stockmann	8,5	4,5	13
33.	C	Sanoma	4,5	5	9,5
34.	Okänd	Cramo	4	5	9
35.	Okänd	Atria	4	4	8